RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Инсон манфаатлари – олий қадрият

АДОЛАТ

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

ГАЗЕТА 1995 ЙИЛ 22 ФЕВРАЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

2006 ЙИЛ 14 АПРЕЛЬ, ЖУМА ● СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА ● № 16 (564) ● www.adolat.uz ● E-mail: adolatgazeta@sarkor.uz

Ушбу сонда:

2 — БИЗГА ФИДОЙИЛАР КЕРАК.... (котиб минбари); ЧОРВАДОРЛАР МАНФААТИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ (қарор ва ижро)

3 — МАЪРУЗАДА МАНТИҚ БЎЛСИН (шарҳловчи нигоҳи); МИЛЛАТ ФИДОЙИСИ (Фитратнинг ҳуқуқий қарашлари)

4 — РУҲИЯТ ТЕТИК БЎЛСА (психолог маслаҳати); ПАХТАКОР ЯНА ФАВОРИТ (спорт)

Бунёдкорлик

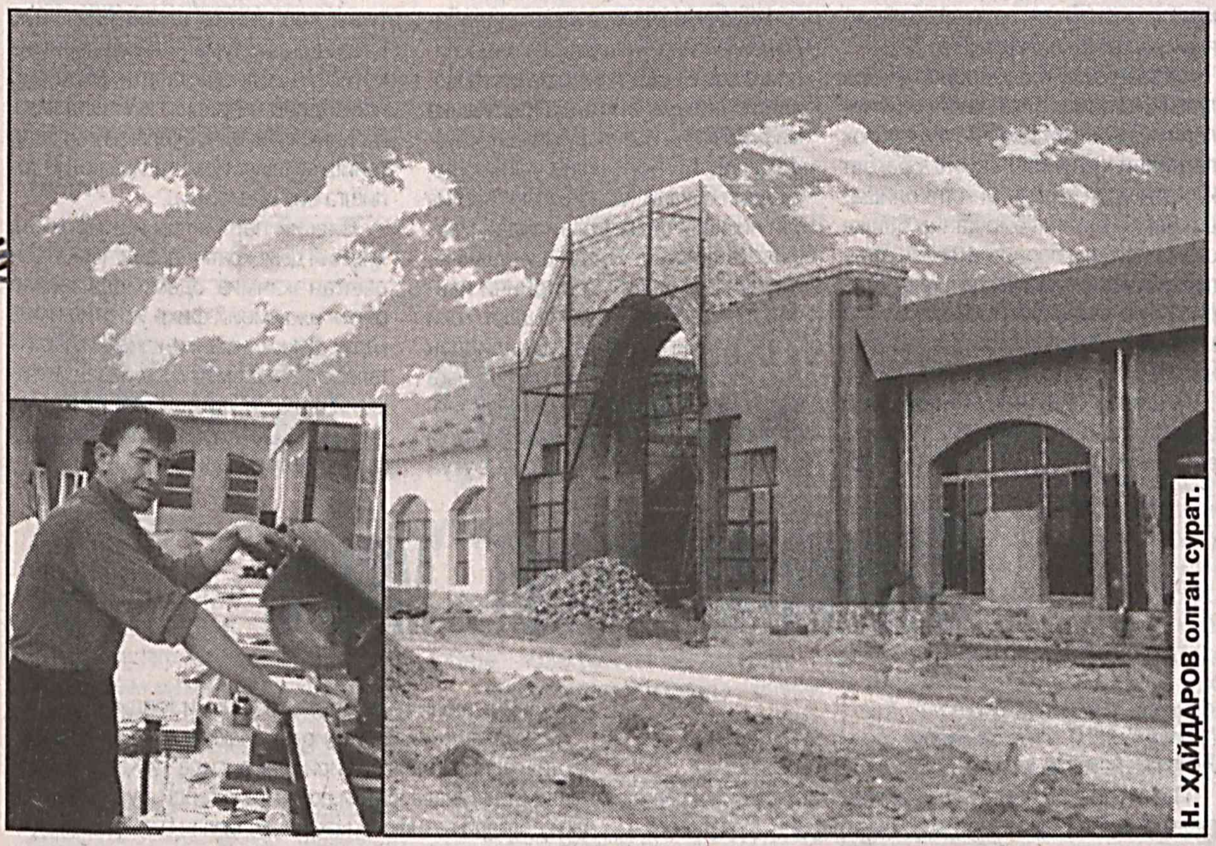

Н. ХАЙДАРОВ олган сурат.

Айни пайтда Қарши шаҳрининг 2700 йиллигини нишонлашга катта тайёргарлик кўрилмоқда. Шу муносабат билан шаҳарда кенг кўламли қурилиш-ободонлаштириш ишлари жадал суръатларда олиб борилмоқда. Қад кўтараётган ўнлаб кўркам бинолар, кенг ва равон йўллар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшмоқда.

Эски шаҳар мавзесида қурилаётган замонавий бозор мажмуасида ҳам сўнгги пардозлаш якунига етказилмоқда. 300 кишидан иборат бунёдкорлар қурилиш объектини ўз вақтида сифатли топшириш мақсадида фидойилик билан меҳнат қилишмоқда.

Фракция йиғилиши

Таъсирчан тарғиботлар

партия фаолиятига самара беради

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси "Адолат" СДП фракциясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Уни фракция раҳбари Дилором Тошмуҳамедова бошқарди. Йиғилишда "Адолат" СДП фаоллари, фракция аъзолари ҳамда оммавий ахборот вакиллари иштирок этди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 3 апрелдаги "Аҳоли ўртасида олиб борилаётган маънавий-маърифий ва тарғибот-ташвиқот ишларининг таъсирчанлиги ва самарасини оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар дастури тўғрисида"ги қарори ҳақида сўз юритилди.

(Давоми 2-бетда.)

Ўзбекистон — Корея

Нон Самлик профессорнинг ўзбекча мактаби

Ўзбекистоннинг хорижий мамлакатлар билан ҳамкорлиги нафақат иқтисодий, балки илмий, маданий-маърифий соҳаларда ҳам ривожланиб бормоқда. Бу Жанубий Корея Республикаси билан ўзаро муносабатларимизда яққол кўзга ташланмоқда.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
"Адолат" мухбири

Ишбилармон олимлар даврасида анчагина танилиб қолган жаноб Ким Кван Жун беш йил муқаддам ўз фаолиятини Ўзбекистонда давом эттириш қарор қилганида адашмаган экан. Бугун у Самарқанд вилоятининг Пастдарғом туманидаги Ўзбекистон – Корея санъат ўқув маркази раҳбари сифатида илмий ва ташкилотчилик қобилиятларини янада кенгроқ намоён этмоқда. Маҳаллий ҳокимият ва тармоқ раҳбарларининг астойдил қўллаб-қувватлаши туфайли ўқув марказининг нуфузи Ўзбекистондагина эмас, хорижда ҳам ошиб бораётир.

Гап шундаки, ҳозирги пайтда ўқув марказида нафақат самарқандлик, балки чет эллик талабалар ҳам таҳсил олмоқда. Биргина Жанубий Кореянинг ўзидан 20 нафар ёшлар таълим олиб, касб ўрганишаяпти. Шуниси эътиборлики, корейс ёшлари бу ерда фортепиано, скрипкадан ташқари ўзбек миллий чолғуларини ҳам ўрганишмоқда. Миллий маданиятимиз, санъатимизнинг нозик қирраларини кашф этишмоқда.

Жаноб Ким Кван Жуннинг шахсий сармояси асосида очилган санъат мактаби кўп тармоқли эканлиги билан ҳам ажралиб туради. Бу ерда ёшлар тўғри нафас олиш, ашула айтиш, рақс ва бошқа йўналишлар бўйича таҳсил олмоқда.

— Асли тарихчи бўлганим боис Ўзбекистоннинг бой маданияти, санъати ва бетакрор удумлари билан кўпдан буён қизиқиб келаман, — дейди Ким Кван Жун. — Инсон руҳиятининг энг нозик пардаларини чертиб юборадиган Шашмақомни тинглаганимда ҳайратга тушаман. Умрбоқий санъат неча асрлардан буён шу халқ билан яшаб келаётганига ва бу миллат улуғворлигининг нишонаси эканлигига такрор-такрор амин бўламан.

Шунинг учун ҳам ўзбек мусиқа санъатини жаҳонаро тарғиб этишни ўзим учун фахр деб биламан.

Дарвоқе, Жанубий Кореянинг Нон Сам шаҳрида туғилиб ўсган, Жун Бу университетини тугатган Ким Кван Жун Шарқни англаш учун дастлаб унинг мусиқасини тинглаш, тушуниш зарур деб ҳисоблайди. Чунки мусиқада халқ қиёфаси, миллат маънавияти мужассам.

Нон Самлик профессор Самарқандга келган кунидан ишни тил ўрганишдан бошлади. САМДУнинг ўзбек филологияси факультетида бир йил давомида таҳсил олиб малака оширди. Ҳозир у юртдошларимиз билан ўзбек тилида бурро-бурро сўзлаша олади. Ҳатто пастдарғомликлар уни Ким Кван эмас, ўзимизнинг Каримжон деб аташга одатланишган. Маҳаллада ободончилик ишларида, тўй-маъракаларда унинг ўз ўрни бор.

"Ўз сармоянгизни нега Ўзбекистон иқтисодиётининг бирор-бир фойдали йўналишига эмас, санъат соҳасига сарфладингиз?" деган саволимизга у: "Узоқни кўзлаган кишилар шундай қилишади" деб қисқагина жавоб берди. Жаноб профессорнинг фикрича, Кореядаги иқтисодий юксалишлар даставвал ақлий салоҳиятни ривожлантиришга берилган эътибор натижасидир. "Сизнинг юртингизда ҳам айнан шу сиёсат амал қилмоқда. Буни қўллаб-қувватламаслик мумкин эмас", дейди у.

Дарвоқе, ҳозирда санъат марказидан икки йўналишда мутахассислар етишиб чиқмоқда. Уларнинг аксарияти таҳсилни республикамизнинг энг нуфузли олий ўқув юртларида давом эттирмоқда. Масалан, бултур ўқув марказини тугатган талабалардан 14 нафари Тошкент консерваториясига ва бошқа олий ўқув юртларига қабул қилинди. Бу ёшлар эртага миллат истиқболи учун, унинг ўлмас санъати, маданиятини дунёга намойиш этиш учун астойдил хизмат қилишлари шубҳасиз.

«Адолат»га обуна давом этмоқда

Азиз муштарий! Сиз 2006 йилда ҳам ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва ҳуқуқий соҳалардаги долзарб янгилик ва ўзгаришлардан доимо хабардор бўлишни, [illegible] таҳлилий ва танқидий мақолаларни ўқишни истасангиз «Адолат»га обуна бўлинг! Айни пайтда почта ва алоқа бўлимларида «Адолат»га обуна давом этмоқда.

Нашр кўрсаткичи — 100

Қишлоқ хўжалиги

Қут-барака

меҳнат билан билимнинг эгизаклигида

Азамат МАҲМУДОВ,
"Адолат" мухбири

Қишлоқ хўжалигида олиб борилаётган ислоҳотлар самараси ўлароқ Андижон туманида 8 та зарар кўриб ишлаётган ширкат хўжалиги тугатилди. Уларга қарашли 6366 гектар ер майдони тендер асосида фермерлар ихтиёрига берилди.

Бундан олдинги йилларда ҳам қишлоқ мулкдорлари тасарруфида 2107 гектар майдон бўлиб, улар деҳқончиликнинг турли йўналишларида қўлга киритилган натижалар билан кўпчиликда қизиқиш уйғотганди. Масалан, «Бободеҳқон Жўрабой» фермер хўжалиги раиси Собиржон Худойберганов раҳбар бўлган хўжалик ғалла ва пахта етиштиришда ўзига хос тажриба мактабини яратди.

— Хўжалигимиз фаолиятини 1995 йилда 10 гектар майдондан бошлагандик, — дейди Собиржон ака. — Дастлабки йилларда ишимиз унчалик силлиқ кетмади. Лекин нима бўлгандаям муаммоларга ечим топишга ҳаракат қилдик. Бу ўз самарасини берди. 2005 йилда ғалладан гектар бошига 63, пахтадан 34 центнердан ҳосил етиштирдик. Албатта, бунда банкнинг ёрдами катта бўлди. "Тадбиркорбанк"нинг Куйганёр бўлими 3 миллион 659 минг сўм имтиёзли кредит берди. Йил якунида ҳам кредитни уздик, ҳам 4 миллион 275 минг сўм соф даромад кўрдик. Бугунги кунда ўзимизнинг, қўшниларимизнинг ҳам корига яраётган "Т-28", "ДТ-75", "Қозоғистон" русумли ҳайдов ва транспорт тракторларимиз ана шу даромадлар эвазига келди. Ўтган йил ниҳоясида лизинг йўли билан "МТЗ-80" трактори ҳам сотиб олдик...

Фермерликнинг ҳадисини олган жамоага 10 гектарлик ер энди камлик қилиб қолди. Янги йилдан унинг тасарруфида ер майдони яна 55 гектарга кўпайди. Демак, хўжалик аъзоларининг масъулияти ошди. Шу кунларда фермер хўжалиги далаларида ҳар қачонгидан иш қизғин. Мулкдорлар ғалла парваришини бўшаштирмаган ҳолда чигит экиш ишларини жадал олиб боришмоқда.

Дарвоқе, бундай ибратли ишлар вилоятнинг бошқа туманларида ҳам кенг авж олиб кетди. Ҳамма ҳудудларда фермерларга хизмат кўрсатувчи шохобчалар ташкил этилган. Ерга эгалик ҳисси билан меҳнат қилаётган фермерларга иқтисодий ва ҳуқуқий билимлар бериш йўлида барча туманларда фермерларнинг ўқуви ташкил этилаяпти.

Мамлакатимизнинг тармоққа оид мавжуд қонунлари мазмун-моҳиятини фуқароларга етказиш, фермерларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтириш ҳамда уларнинг шартномавий шартларга муносабатларини чуқурлаштириш йўлида ўқув семинарлари ташкил этаяпмиз, — дейди туман ҳокими Одилжон Солиев. — Уларда вилоят адлия бошқармаси ходимлари фаол иштирок этишяпти. Шунингдек, олимлар, банк мутахассислари ва иқтисодчилар ҳам кўмакка келишган. Мақсадимиз — меҳнат ҳам, билим ҳам эгизак бўлиб, ишимизга қут-барака берсин...

Ишлар қизғин паллага кирди

Айни кунларда барча жойларда бўлгани каби Андижон вилоятида ҳам чигит экиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Айтиш керакки, жорий йилда вилоятда 107 минг гектар майдонда ғўза парваришлаш режалаштирилган. Шундан 40 минг гектардан зиёд майдонга чигит янги усулда — кўпминг кўчатли қилиб экилади.

Жорий йилда 8194 гектар майдонда ғўза парваришлашни ният қилган Жалақудуқ тумани пахтакорлари баҳорги экиш ишларига муҳим агротехник тадбир сифатида қарашаётир. Тумандаги Турсунбой Тошматов номли ширкат хўжалиги далаларида бўлиб бунга амин бўлдик.

— Бу йил 701 гектар майдонда пахта етиштиришни режалаштирганмиз, — дейди хўжалик бошқаруви раиси Г.Худойбердиев. — Шундан 200 гектардан зиёд ерга хитойча усулда чигит экишга қарор қилдик. Ҳар гектар ҳисобига 225 минг туп кўчат ўстирмоқчимиз. Бунинг учун етарли куч ва имконият бор.

Янги усулда чигит экиш учун хўжаликда 7 та сеялка ажратилган. Тажрибали механизатор Мирзоҳид Маҳмудов, сеялкачилар Баҳодир Парпиев, Қамариддин Муҳаммаджоновларнинг бутун диққат-эътибори экишни сифатли амалга оширишга қаратилган. Ширкатда чигит экиш юмушларига масъул бўлган механизатор, сеялкачи ҳамда аъзолар учун етарли даражада шароитлар яратилган. Улар учун даланинг ўзида икки маҳал иссиқ овқат тайёрлаб берилаяпти. Ишловчилар вақтида иш ҳақи билан таъминланмоқда.

Иқтисодиёт ва ҳуқуқ

Хорижий инвестор — давлат ҳимоясида

Фозил ФАРИКОВ,
Адлия вазирлиги бўлим бошлиғи

Мамлакатимизда хорижий инвесторларнинг самарали фаолият юритиши учун қулай шарт-шароит ва мустаҳкам ҳуқуқий кафолатлар тизими яратилган. Масалан, "Чет эл инвестициялари тўғрисида"ги ҳамда "Чет эллик инвесторлар ҳуқуқларининг кафолатлари ва уларни ҳимоя қилиш чоралари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунлари билан бирга республикага тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилиш учун янада қулай шарт-шароитларни таъминлаш, хорижий инвестицияларни ишончли ҳуқуқий ҳимоя қилишнинг амалий механизмини барпо этиш ва шу асосда мамлакатдаги инвестиция муҳитини янада яхшилаш мақсадида 2003 йил 2 майда "Тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни ҳуқуқий ҳимоя қилишни кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Вазирлар Маҳкамаси қарорини айтиб ўтиш жоиз.

Мазкур қарор билан Адлия вазирлиги зиммасига хорижий инвесторлар ва хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналарни ҳуқуқий ҳимоя қилишни таъминлаш вазифаси юкланиб, қатор қўшимча ҳуқуқлар ҳам берилди. Шундан сўнг вазирликда бошқарма, вилоят адлия бошқармаларида эса ҳудудий бўлимлар ташкил этилди.

Хорижий инвесторлар ва хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналарнинг қонуний манфаатларини ҳимоялаш борасида адлия органлари томонидан сўнгги йилларда кўплаб ишлар амалга оширилди. Чунончи, 2005 йилда вазирлик ва унинг вилоятлардаги бошқармаларига 1274 та мурожаат келиб тушган бўлиб, улардан 1027 таси асосли деб топилди.

Мурожаатларни кўриб чиқиш якунлари бўйича адлия идоралари томонидан тегишли вазирлик ва идораларга 304 та тақдимнома, 120 та кўрсатма ва 123 та огоҳнома киритилди. Ноқонуний равишда қўлланган 782,3 минг сўм миқдоридаги молиявий санкциялар бекор қилиниб, 39 та ҳуқуқий ҳужжат тўхтатилди ва бекор деб топилди. Пировардида, эндиликда қонун бузилиши ҳолатлари аниқланганда тегишли идоралар олдига айбдор мансабдор шахсларни жавобгарликка тортиш масалалари ҳам қўйилмоқда.

Бугунгача хорижий инвесторларнинг ҳуқуқларини бузганлиги учун адлия идоралари тақдимномаларига кўра 156 нафар мансабдор шахс жавобгарликка тортилди. Шулардан 17 нафари эгаллаб турган лавозимидан озод этилиб, 19 нафарига нисбатан маъмурий жавобгарлик жазо чораси қўлланилди. 4 нафар мансабдор шахсни жиноий жавобгарликка тортиш ҳақида тегишли идораларга таклифлар киритилди. Бундан ташқари, хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналарнинг ҳуқуқий ҳимояланишини таъминлаш мақсадида судларга 898 та даъво аризаси киритилиб, 13 миллиард сўмдан зиёдроқ пул маблағлари ундириб берилди.

Адлия идораларининг ёрдами билан турли сабабларга кўра ишламай турган қўшма корхоналар фаолияти ўрганиб чиқилганда, уларни тиклаш борасида қатор ишларни амалга оширишга тўғри келди. Жумладан, бугунгача адлия идоралари ёрдамида 20 дан ортиқ хорижий инвестиция иштирокидаги корхоналар, жумладан, "Атея-Август", "Адаш ипаги", "Чорсу савдо маркази", "Миасс", "Момиқ-Қамаши", "Сайхунобод-Фуд", "Самарқанд-Екатеринбург", "Сардоба давр", "Сам-Рос", "Сам-Том", "Ғаллаорол-Балтимор", "Косон-Полон-Ойл" каби қўшма корхоналар фаолияти қайта тикланди.

(Давоми 3-бетда.)

Тадбиркор нима дейди?

Асоссиз аралашувлар бўлмаса...

Зоҳида ИСОҚОВА,
Наманган шаҳридаги "Чорсу" улгуржи-чакана савдо ва ишлаб чиқариш масъулияти чекланган жамият раиси

Бугунги бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир назорат органи ўз ҳуқуқ ва мажбурияти доирасида иш олиб бормаса, ишбилармон ва тадбиркорлар ортиқча харажат сарфлашга, идорама-идора, судма-суд югуришга мажбур бўларкан. Буни бежизга айтмаяпман. Чунки уч йилдан бери биз иш олиб бораётган Наманган шаҳридаги "Чорсу" улгуржи-чакана савдо ва ишлаб чиқариш масъулияти чекланган жамияти ходимлари судма-суд сарсон-саргардонмиз.

Гапнинг индаллоси, 2004 йил 19 февраль куни "Чорсу" улгуржи-чакана савдо ва ишлаб чиқариш ЕАЖ акциядорларининг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Унда жамият фаолияти қониқарсиз, деб топилди ва корхонанинг мулкчилик шакли ўзгартирилиб, масъулияти чекланган жамиятга айлантирилди.

Фаолиятимизни тубдан ўзгартирган ҳолда иш олиб борганлигимиз натижасида йилни 16 миллион сўм миқдоридаги соф фойда билан якунладик. Шундан сўнг собиқ раҳбарият фаолиятимизга ҳар хил ноқонуний хатти-ҳаракатлари билан тўсқинлик қила бошлади. Бундан норози бўлиб, ҳуқуқ-тартибот идораларига мурожаат қилишга мажбур бўлдик. Улар бу ҳаракатларни Давлат мулк қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Марказининг Наманган вилоят бошқармаси кўриб чиқиши керак, деган хулосага келишди. Шундан сўнг бошқарма бошлиғи Қ.Тургунов томонидан текшириш бошланди. Ажабланарлиси, текшириш натижасига кўра бизга қарши вилоят хўжалик судига даъво аризаси киритилди. Ортиқча югур-югур, сарсон-саргардонлик ана шундан бошланди. Хўжалик судларининг турли инстанцияларида иш гоҳ бошқарма, гоҳ бизнинг фойдамизга ҳал этилди. Ахийри, 2005 йилнинг 29 сентябрида Олий хўжалик суди раёсати ишни кўриб чиқиб, Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Марказининг Наманган вилоят бошқармасининг даъво аризаси асоссиз, қолаверса, бошқарма кимнинг манфаатини ҳимоя қилаётгани аниқ кўрсатилмаган, деган тўхтамга келди.

Ана энди судма-суд югурмаймиз, бунинг ўрнига корхонамиз фаолиятини янада ривожлантирамиз, деб қувонган эдик. Бироқ, қувончимиз узоққа чўзилмади. Отдан тушса ҳам эгардан тушмаган бошқарма бошлиғи Қ.Тургунов яна қайтадан фуқаролик ишлари бўйича Наманган туманлараро судига даъво аризаси берди. 2005 йилнинг 13 декабрида судья Р.Асраев раислигида бўлиб ўтган суд мажлисида ҳам бошқарма судда даъвогар ва жавобгар сифатида иштирок этиши мумкин эмаслиги аниқланиб, фуқаролик ишини кўрмай қолдириш ҳақида ажрим чиқарилди. 2006 йил 25 январь куни вилоят апелляция инстанцияси ажримни ўз кучида қолдирди. Адолат, ҳақиқат тантана қилди. Бироқ, ишга ҳеч қандай алоқаси бўлмаган бошқарма бошлиғи Қ.Тургуновнинг биргина асоссиз ва мантиқсиз даъво аризаси туфайли адолат истаб салкам уч йил судма-суд юришга мажбур бўлдик. Ахир, бунинг ўрнига ташкилотимиз иш фаолиятини бундан ҳам яхшилаганимизда давлат ҳам, биз ҳам бирдек манфаатдор бўлар эдик-ку!

Қиссадан ҳисса шуки, мутасадди ташкилотлар ишбилармон ва тадбиркорлар фаолиятига юқоридаги каби асоссиз аралашувларга чек қўйишса қонунчилик ва бошқа соҳаларда олиб борилаётган ислоҳотлар кутилган самарани беради.

Таъсирчан тарғиботлар

партия фаолиятига самара беради

(Давоми. Боши 1-бетда.)

— Бугунги кунда аҳоли ўртасида олиб борилаётган маънавий-маърифий ишларнинг самарасини оширишда бу қарорнинг аҳамияти катта, — деди фракция раҳбари Д.Тошмуҳамедова йиғилишни кириш сўзи билан очар экан. — Зеро, жойларда маънавий-маърифий ишлар юзаки олиб борилиши, "тадбирбозлик"ка берилиб кетилиши кузатилаётган бир пайтда мазкур Қарорнинг чиқарилиши айни муддао бўлди. Қолаверса, баъзи хорижий оммавий ахборот воситалари томонидан уюштирилаётган ғоявий-мафкуравий хуружларга тегишли жавоб қайтариб, мафкуравий бўшлиқ пайдо бўлишининг олдини олишда биз, сиёсий партияларнинг ҳиссасини ошириш давр талабидир. Бунинг учун жамиятимизда ёшлар ва хотин-қизлар қатлами билан доимий ишлаш, самимий мулоқотлар ўтказиш лозим. Партиямиз Фаолият дастурига ҳам мувофиқ келувчи тадбирларнинг самарасини ошириш мақсадида фракция ва партия аъзолари бундай учрашувларда бугунги куннинг долзарб масалаларига оид аниқ мавзуларни танлаб олишлари лозим. Албатта, бунинг учун жойларда Маънавият ва маърифат марказлари, "Маҳалла" жамғармаси ҳудудий бўлимлари, шунингдек тегишли нодавлат нотижорат ташкилотлари билан ҳамкорликда ишлаш муҳимдир.

Бундан ташқари, йиғилишда айрим хорижлик журналист ва сиёсатчиларнинг мамлакатимиздаги воқеликни аслидагидек эмас, балки бўҳтон ва асоссиз гап-сўзларга йўғрилган ахборотларига қарши оммавий ахборот воситалари, айниқса интернет веб саҳифаларида жиддий чиқишлар лозимлиги таъкидланди.

— Шу сабабдан, — деди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати фракция аъзоси Исмоил Саифназаров, — мамлакатимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислоҳотлар ҳақида жаҳон оммасига батафсил ва холис маълумот бериш мақсадида хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари учун махсус брифинг ва матбуот анжуманлари ўтказилиши керак. Улар билан ҳамкорликни кучайтириш ҳақиқатни бутун дунёга кундек равшан қилади.

Йиғилишда фракция аъзолари қаторида партиянинг фаол вакиллари ҳам иштирок этди. Жумладан, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатияси университети халқаро муносабатлар факультети декани Қодир Жўраевнинг фикр мулоҳазалари ҳам иштирокчилар назаридан четда қолмади.

— Интернет саҳифаларидаги информацион хуружларга қарши туркум мақолалар тайёрлаш, қолаверса, Қонунчилик палатаси депутатлари "Ахборот хавфсизлиги доктринаси" лойиҳасини ишлаб чиқиб, ҳаётга тадбиқ этишса мақсадга мувофиқ бўларди.

Шунингдек, депутат Зуҳра Баратова ҳам Фаолият дастури ҳамда мазкур қарорда белгиланган вазифалар бир-бирига ҳамоҳанг эканлиги, бу борада самарали ишларни амалга ошириш учун аввало партиянинг энг қуйи бўғинида ижро механизмини яхши ривожлантириш масаласига алоҳида тўхталди. Айниқса, аёллар ва ёшлар ўртасида ўтказиладиган тадбирларда маърузачилар баландпарвоз гаплардан қочиб, иштирокчиларнинг руҳиятини ҳам ҳисобга олиб ишлаши лозимлигини таъкидлади.

Йиғилиш сўнгида кўриб чиқилган масалалар юзасидан тегишли вазифалар белгилаб олинди.

«Адолат» тести

1. "Адолат" СДП га аъзо бўлиш учун ҳар бир номзодга нечта партия вакили тавсиянома бериши керак?
А) 4 нафар
Б) 5 нафар
С) 2 нафар
Д) 3 нафар

2. Партиянинг олий органи тўғри кўрсатилган жавобни топинг.
А) Кенгаш
Б) Мажлис
С) Курултой
Д) Партия ташкилоти йиғини

3. Партиянинг парламентдаги фракциясини кимлар ташкил этади?
А) Депутатлар
Б) Сенаторлар
С) Сенаторлар ва депутатлар
Д) Тўғри жавоб берилмаган

4. Партиянинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари сони неча кишини ташкил этади?
А) 25
Б) 18
С) 11
Д) 10

Давра суҳбати

Тиббиёт қонуни

такомили учун таклиф ва тавсиялар берилди

Саодат ЖАББОРОВА,
"Адолат" мухбири

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда тиббий хизмат кўрсатишни юксалтириш борасида салмоқли ишлар амалга оширилди. Соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантиришнинг ташкилий-ҳуқуқий шароитлари яратилди, беморларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, соҳа ходимлари меҳнатини рағбатлантириш ҳамда соҳада нодавлат секторни шакллантириш бўйича мустаҳкам ҳуқуқий асос туғилди.

Айтиш лозимки, малакали тиббий хизмат кўрсатишнинг Ўзбекистонда мавжуд бўлган ҳуқуқий асослари умумэътироф этилган халқаро меъёрлар ва халқаро тиббиёт ташкилотлари томонидан ишлаб чиқилган андозаларга тўлиқ мос келади. Хусусан, улар Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Беморлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Лиссабон декларацияси, Бутунжаҳон тиббиёт ассамблеясининг қишлоқ жойларида тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича тавсиялари, Бутунжаҳон тиббиёт ассоциациясининг Бош Ассамблеяси томонидан ишлаб чиқилган Тиббиёт кодекси, тиббиёт этикаси, Европада беморлар ҳуқуқини ривожлантириш тўғрисидаги декларация ҳамда бошқа меъёр ва қоидаларга жавоб беради.

Бироқ, шунга қарамай тиббиётга оид қонунчилик ҳанузгача у қадар мукаммал эмас. Шунинг учун ҳам айни вақтда тиббиёт қонунчилигини янада такомиллаштиришга эҳтиёж туғилмоқда. Айни шу масала Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси ташаббуси билан ташкил этилган "Малакали тиббий фаолият кўрсатишнинг ҳуқуқий асослари ва уларни такомиллаштириш муаммолари" мавзуидаги давра суҳбатида қизғин муҳокама этилди.

Давра суҳбати иштирокчилари тиббиёт фаолиятининг ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштириш, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ижросини таъминлаш, фуқароларнинг тиббий-ҳуқуқий саводхонлигини ошириш учун тегишли чора-тадбирларни кўриш, лозимлигини таъкидлашди. Шунингдек, қатнашчилар аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, беморлар ҳуқуқига риоя қилинишини таъминлаш, тиббиёт ходимлари касб малакаси даражасини оширишга оид тавсиялар ишлаб чиқдилар.

Котиб минбари

Бизга фидойилар керак....

Н.ЭШМЕТОВ,
"Адолат" СДП Хоразм вилоят Кенгашининг биринчи котиби

Мамлакатимизда бугунги кунда фаолият олиб бораётган сиёсий партияларнинг ҳуқуқий асосини, кўппартиявийлик тизими заминини (улар фаолияти билан боғлиқ айрим муаммоларни ҳисобга олмаганда) аллақачон ярата олдик...

Сиёсий партияларнинг мақсад ва вазифалари, амалий ишлари тўғрисида айрим кишиларнинг ҳали батафсил маълумотга эга бўлиш имконияти йўқми, баъзан партияларга бефарқлик муносабатларининг гувоҳи бўламиз. Ваҳоланки, чуқурроқ мулоҳаза юритадиган бўлсак, партияга бефарқлик — келажакка бефарқлик.

Баъзан оддий фуқаролар у ёқда турсин, катта-катта ташкилот раҳбарлари, маъсул ходимлар ҳам гоҳ-гоҳ партияни тушунишдан, унга рағбат кўрсатишдан ўзларини четга олишади. Балки бунинг бир қанча бошқа сабаблари ҳам бордир, аммо партияларнинг ўзлари ҳам шу давргача ўзларига бир қадар эътиборсиз бўлиб келишди. Масалан биргина аъзолик масаласини олиб қурайлик...

"Адолат" СДПнинг вилоятдаги аъзолар сони ҳозирги кунда 1818 нафарга етган. Зеро, у 1995 йилдан буён фаолият кўрсатиб келяпти.

Афсус билан айтиш керак, ўша рақам фақат қоғозларда бўлган. Жонсиз шаклдаги ҳисоботлар учун юқорига ошириб берилаверган. Керак бўлса, баъзида уч минг нафарга яқин аъзо бор, деб ҳам кўрсатилган. Биз ўша натижага энди қараб келаяпмиз, етиб келганимиз-ча йўқ... Ана шундай муаммолар олдинга силжишимизда кўнгдаланг бўлаяпти..

Партия сафларини ўстириш, унга одамларни эргаштириш, сиёсий ҳуқуқий, маданий билимларини ошириш, қолаверса, мавқеини кучайтириш учун қандайдир самарали, замонавий механизмлар ишлаб чиқиш керак.

Биз фақат мавжуд аъзолар тарбияси билангина "ўралашиб" қолмаслигимиз лозим. Сиёсий ҳаракатимиз моҳияти, аниқроқ айтганда партиямиз мафкурасини аъзоларимиз онг-шуурига сингиб борсагина у жонкуяр, фидойи бўлади. Мана ўйланг, партия ўзи нима? У одамларга қандай манфаат келтиради? Худди шу тушунчани ҳар бир аъзосига биринчи навбатда етказиб беришимиз шарт. Токи бизга тушунган ҳолда сидқидилдан хайрихоҳ бўлсинлар... Қолаверса, нега [illegible] олмаймиз? Нега энди биз бугун партиянинг ролини тушунмаган ташкилот раҳбарининг олдига фалонча ишчи-хизматчингизни партиямизга аъзо қилиб беринг, деб илтимос билан боришимиз керак? Партия хўжалик юритувчи ташкилот эмас-ку? Партия бу — сиёсий курашлар майдони. Партиямиз мафкураси негизида бошқа партиялар каби меҳр-оқибат, инсоний қадриятлар ётади. Лекин, биз, асосан ўртаҳол ва эҳтиёжманд аҳоли қатламларига таянамиз, уларнинг сиёсий ва ижтимоий иродасини кўтариш, манфаатлари ҳамда ҳақ-ҳуқуқларини адолат мезонлари билан ҳимоя қилиш асосий мақсадимиз.

Тўғри, биз ҳали ўз фаолиятимизни тўлиқ жонлантира олганимизча йўқ. Баъзан ойлаб туман Кенгашларимиз котибсиз қолиб кетаяпти. Муносиб номзодлар тополмай қийналяпмиз. Жонини куйдириб ишлайдиган кадр топиш мушкул. Номигагина котиб топишга биз кўнмаймиз.

Сиёсий партиялар иштирокида ҳуқуқий демократик давлат томон бораётган эканмиз, одамларда аввало онгли ижтимоий фикр уйғотишимиз керак. Демоқчиманки, қайсики партия ғалабага эришаман деса, аввал ижтимоий фикрни [illegible] йўналишда ҳаракат [illegible] мақсадга мувофиқ бўлади.

Қарор ва ижро

Чорвадорлар манфаатига хизмат қилади

Чорваси бор хонадон — баракали хонадон. Шу боис ҳам оилаларда, айниқса, қишлоқ жойларда қорамол боқишга, кўпайтиришга астойдил ҳаракат қилинади.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг 2006 йил 23 мартда қабул қилинган «Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида чорва молларини кўпайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори аҳолининг иш билан таъминланиш даражасини, фаровонлигини ва чорва маҳсулдорлигини янада юксалтиришда муҳим омил бўлиши шубҳасиз.

ЎзА

Қашқадарё вилоятида қарор ижросини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилган чора-тадбирлар режасида ҳам асосан кам таъминланган, кўп болали оилаларга хайрия ёрдами сифатида қорамол бериш [illegible]

— Қишлоқ ва маҳаллаларда фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда бепул қорамол берилиши зарур бўлган, шахсий ёрдамчи хўжаликлар, ижтимоий кўмакка муҳтож оилалар сонини аниқлаш, сервис хизмати кўрсатишни ташкил этиш бўйича мониторинг гуруҳлари иш бошлади, - деди вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси бошлиғи Азамат Гавашов ЎзА мухбирига. — Қишлоқ ва маҳаллалардаги меҳнат дафтарчаларига эга бўлмаган фуқаролар энди чорвачилик билан шуғулланиб, меҳнат стажи юритиш ҳамда қариганда нафақа олиш ҳуқуқига эга бўлади. Ишчи гуруҳи аъзолари вилоятдаги деярли барча хонадонларга бирма-бир кириб, барчасининг моддий аҳволи билан танишиб, ҳуқуқий ёрдам беришга ва давлатимиз раҳбарининг мазкур қарори мазмун-моҳиятини аҳолига тушунтиришга киришди.

Ҳозир вилоятимиздаги оилаларнинг 78 фоизи ўз шахсий томорқасига эга. Жумладан, 400 мингга яқин хонадонда 607 минг бош қорамол боқилмоқда. Эндиликда номи қайд этилган дастурдан келиб чиққан ҳолда яна ўн беш минг етти юздан зиёд оила қорамол, ўн саккиз минг бир юз йигирма хонадон қўй-эчки билан таъминланади. 20 минг 176 оилага деҳқон хўжалиги ташкил этиш учун қўшимча ер ажратиш, 18 минг 309 оилага бошқа ҳомийлик ёрдамлари кўрсатиш кўзда тутилган.

— Хусусий сектордаги чорвачиликни ривожлантиришда ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитни яратиш, озуқа базасини мустаҳкамлаш ҳамда соҳадаги хизмат кўрсатиш тизимини такомиллаштириш бизнинг бугунги кундаги энг долзарб вазифаларимиздандир, — дейди «Қашқадарёдеҳқонмаҳсулот» [illegible] раиси Ражаб Ҳамроев. — Президентимизнинг қарорида бундай масалаларнинг ечими аниқ кўрсатиб берилган. [illegible] 2006—2010 йилларга мўлжалланган дастури ишлаб чиқилмоқда. Бу дастурга асосан аҳоли зич яшайдиган ҳудудларда омухта ем билан савдо қилувчи ихтисослашган дўконлар ташкил этилади.

Ҳозиргача корхонамиз ҳисобидан Нишон, Қарши, Ҳузор, Чироқчи, Деҳқонобод туманларида биттадан савдо шохобчаси очилди. Эҳтиёжманд оилаларга қорамол берилиши, шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликлари сонининг ошиши 2010 йилга қадар ҳар бир туманда омухта емни арзон баҳода, узлуксиз етказиб берувчи ўнлаб савдо шохобчалари очишни тақазо этади.

Бундан ташқари, озуқа масаласида муаммо туғилмаслиги учун қўшимча дон сотиб олиш бўйича фермер хўжаликлари билан шартномалар тузиляпти. Туман ҳокимликлари ёрдамида дағал ҳашак жамғариш учун собиқ ширкат хўжаликлари ҳудудидаги бўш турган омборхона ва биноларни ажратиш чоралари кўрилмоқда.

Вилоят ҳокимлиги ҳузуридаги чорвачиликда наслчилик ишлари давлат инспекциясидан олинган маълумотларга қараганда, 2010 йилга бориб Қашқадарёда наслчилик тоифасида фаолият кўрсатадиган хўжаликлар сони 52 тага, чорва молларига зооветеринария хизмати кўрсатувчи пунктлар сони эса 276 тага етади. Мавжуд чорва молларининг 90-95 фоизини юқори маҳсулдорликка эга наслли моллар уруғи билан уруғлантириш, наслчилик тизимини замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаш ва сервис хизмати кўрсатишни жаҳон андозалари даражасига олиб чиқиш режалаштирилган.

Фаолиятда адолат мезони

Фарҳод ШЕРНАЗАРОВ,
"Адолат" СДП Сирдарё вилоят Кенгашининг биринчи котиби

Партия фаолият дастурида мамлакатимизда демократия тамойилларини қарор топтириш ва ижтимоий адолатни таъминлаш бош масала қилиб белгиланган. Вилоят партия Кенгаши ҳам бу борада бир қатор ишларни олиб бормоқда.

Ўз олдимизга қўйган мақсад ва вазифаларни кенг тарғибот-ташвиқот қилиш мақсадида корхона, ташкилот ва муассасаларда учрашувлар, давра суҳбатлари, мулоқотлар ўтказаяпмиз. Бунинг самараси ўлароқ, кейинги пайтда партия аъзолари сони 3 минг кишига кўпайди. Жойларда эса партиянинг 45 та бошланғич ташкилоти тузилди. Бундан ташқари, вилоятимиздаги 3 та шаҳар ва 8 та туманда партия кенгашлари қайтадан шаклланди. Эл-юрт, маҳалла-кўй орасида обрў-эътибор қозонган 22 киши биринчи ва иккинчи котибликка сайланди. Айни пайтда улар ижтимоий адолат тарафдорлари сафларини янада кенгайтириш, бошланғич ташкилотлар сонини кўпайтириш юзасидан амалий иш олиб боришмоқда.

Партиямиз фаоллари меҳнат бўлимлари билан ҳамкорликда ишсизлик муаммосини ҳал қилишга ҳам муносиб ҳисса қўшиб келишмоқда. Биргина мисол: ўтган йили ташаббусимиз билан 78 нафар ишсиз фуқаро ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларида ўз ўрнини топди.

Таъкидлаш жоизки, Вазирлар Маҳкамасининг "Сиёсий партияларни молиялаштириш тўғрисида"ги Қарори фаолиятимизни янада юқори поғонага кўтарди. [illegible]

Вилоят ҳокимлиги, соғлиқни сақлаш бошқармаси, "Соғлом авлод учун" ва "Экосан" жамғармалари билан ҳамкорликда олиб бораётган ишларимиз янгича мазмун ва аҳамият касб этаяпти. "Соғлом муҳит - соғлом ҳаёт" шиори остида орасталик ва ободончилик ҳашарлари ташкил қилдик вилоят хотин-қизлар қўмитаси ва ҳамширалар уюшмаси билан биргаликда диний-маърифий "Маслаҳатчи - 2005" номли кўрик-танлов ўтказдик. Айниқса, хайрия тадбирларимиз фуқароларда унутилмас таассурот қолдириб, партиянинг обрў-эътибори ва мавқеи янада ортмоқда. Вилоятдаги "Гўдаклар уйи", Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш маркази, болалар шифохонаси ва 15 та боғчада хайрия тадбирлари ўтказилди. Кам таъминланган оилаларга, якка-ёлғиз қарияларга, бемор ва ногирон болаларга моддий ёрдам кўрсатилди.

Партия кўзгуси

Нотиқлар гуруҳи

Дилмурод ЖАББОРОВ,
"Адолат" мухбири

"Ҳомийлар ва шифокорлар йили" муносабати билан жойларда меҳр-мурувват кўрсатиш, халқ саломатлигини асраш борасида маънавият ва маърифат ўқувлари таъсирчанлик билан ўтказилмоқда.

Бухоро давлат тиббиёт олийгоҳи профессор-ўқитувчиларидан иборат маърузачилар ўзларининг навбатдаги чиқишларини "Эзгулик - шифокорнинг олий фазилати" деб номладилар. Нотиқлар гуруҳи фақат "Адолат" СДП вилоят Кенгаши фаолларидан иборат эканлиги эса қувонарли ҳолдир. Бухоро туманининг марказий шифохонасида, 13-сон иқтидорли болалар мактаб интернати, "Туркин" маҳалла фуқаролар йиғини, "Чорраҳа" қишлоқ-ҳакимлик масканларида бўлиб ўтган қизғин мулоқотларда эзгулик хайр-саховот, яхшилик ва адолатлилик сингари инсоний фазилатлар улуғланди.

Тингловчилар орасида "Адолат" СДПнинг 2006 йилги иш режалари ташвиқот қилинди.

Депутат билан учрашув

"Адолат" СДП Сирдарё вилоят Кенгаши ташаббуси билан Сирдарё туман ҳокимлигида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, фракция аъзоси Исмоил Саифназаров билан учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувда вилоят партия Кенгаши биринчи котиби Фарҳод Шерназаров маъруза қилди. У ўз сўзида соғлиқни сақлаш тизимидаги ислоҳотлар, "Ҳомийлар ва шифокорлар йили" дастурининг бажарилиши, аҳолининг тиббий маданиятини ошириш, айниқса, келажагимиз ворислари бўлмиш ёшларни жисмонан соғлом, маънан етук этиб тарбиялаш борасида қилинаётган ишлар ҳақида батафсил тўхталди. Шундан сўнг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Исмоил Саифназаровнинг "Кишиларнинг жамиятдаги ўрни ва ҳуқуқлари" мавзусидаги маърузаси тингланди. Маъруза қатнашчиларда катта таассурот қолдирди, кўплаб савол-жавобларга сабаб бўлди. Жумладан, депутат Исмоил Саифназаров маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари О.Маматова, М.Расулова ва бошқаларнинг ёшлар тарбияси, ўқувчиларнинг ўрта таълим мактабларидан сўнг ўқишни давом эттиришдаги муаммолар, иш билан таъминлаш, тадбиркорликни ривожлантириш, кредитлар олиш масалалари юзасидан берилган саволларига жавоб берди.

Ўз мухбиримиз

Тақдимот

А.МАҲМУДОВ,
"Адолат" мухбири

"Адолат" СДП Андижон вилоят Кенгашида "Маънавият" нашриёти томонидан чоп этилган "Президентга мактублар" китобининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

Вилоят партия Кенгаши ва хотин-қизлар қўмитаси билан ҳамкорликда ташкил этилган ушбу тадбирда туман, шаҳар хотин-қизлар қўмиталарининг раислари, маҳалла фуқаролар йиғинлари маслаҳатчилари, касб-ҳунар коллежларининг маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари ҳамда партия фаоллари иштирок этди.

Йиғилишда вилоят партия Кенгаши биринчи котиби М.Хўжамбердиев ушбу китобнинг юксак аҳамияти ҳақида тўхталар экан, китоб ҳам илмий, ҳам сиёсий манбаа сифатида узоқ йиллар хизмат қилишини, шу боис уни барча ўқув даргоҳларида ўқиб ўрганиш зарурлигини таъкидлади. Шунингдек, пойтахтдан вилоятга ташриф буюрган меҳмонлар ҳам китобнинг мазмун-моҳияти ҳақида атрофлича сўзлаб бердилар.

* * *

"Адолат" СДП вилоят Кенгаши аъзолари ва фаоллари, Тошкент Давлат юридик институти Ахборот гуруҳи вакиллари иштирокида Андижон Давлат тиббиёт институтида давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда юридик институт халқаро ҳуқуқ кафедраси мудири, профессор Г. Маткаримова, ахборот гуруҳи раҳбари З.Юлдошева, Олий Мажлис Сенати аъзоси, вилоят партия Кенгаши биринчи котиби, тиббиёт олийгоҳи ректори, профессор М.Хўжамбердиев ҳамда партиянинг туман, шаҳар кенгаши котиблари, депутатлар ҳамда бир гуруҳ фаоллар иштирок этди.

Давра суҳбатида мамлакатимизда суд-ҳуқуқ муносабатларида ярашув ва гаров институтларининг ташкил этилиши, жиноий жазоларни либераллаштириш, санкция бериш, ўлим жазосини бекор қилиш масалалари тўғрисида партия фаолларига кенг тушунчалар берилди. Мулоқот давомида партиядошлар ўзларини қизиқтирган барча саволларига жавоб олишди.

Маҳаллалар беллашди

Асқар ЖАЛИЛОВ,
"Адолат" мухбири

Навоий вилояти Кармана туманидаги Амир Темур номли мактабда туман "Адолат" СДП ҳамда "Маҳалла" жамғармаси билан ҳамкорликда "Адолат шиоримиз бўлсин" мавзуида беллашув бўлиб ўтди. Амир Темур таваллудининг 670 йиллигига бағишланган тадбирда бир нечта маҳалла жамоалари иштирок этди.

Тадбирда маҳаллаларнинг тарихи, бугуни акс этган, шунингдек ҳаётда учраб турган баъзи муаммоларга оид бадиий саҳна кўринишлари, мусиқали чиқишлар намойиш этилди.

"Энг зиёли маҳалла" танлови бўйича "Катта мачит", "Энг обод маҳалла" танлови бўйича "Айрончи" маҳалласи жамоаси ғолибликни қўлга киритди. "Уйрот" маҳалласи эса энг намунали маҳалла деб топилди.

Умуммамлакат марафони

С. ИСОМИДДИНОВ,
"Адолат" мухбири

Наврўз байрами ва соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 670 йиллигига бағишланган умуммамлакат марафони зўр муваффақият билан ўтказилди.

Марафонда кўзда тутилган асосий мақсад аҳоли ўртасида оммавий спортга жалб этиш эди. Бунга тўла эришилди. Мусобақада Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва барча вилоятлар вакиллари иштирок этди. Марафончилар уч йўналишда йўлга чиқдилар. Водийлик спортчилар 31 март куни Наманган шаҳридан, сурхондарёлик марафончилар 1 апрель куни Термиздан старт олишди. Нукус-Самарқанд учинчи йўналиш бўлиб, марафончилар 7 апрель куни Самарқанд шаҳрида бирлашдилар.

8 апрель куни эса марафон иштирокчилари қадим Кеш заминига кириб келишди. Уларни Китоб туман ҳокимлиги вакиллари раҳбарлигида минглаб меҳнаткашлар Ҳисор тоғ тизмаларининг Тахтиқорача довонида карнай-сурнайлар билан кутиб олдилар. Шу куни туман аҳли спортчиларни олқишлаб, буюк соҳибқирон туғилган юрт — қадим Шаҳрисабзга кузатиб қўйдилар.

— Ушбу мусобақа бизга жуда катта таассурот қолдирди, - дейди Тошкент вилояти вакили Вагиз Абдуллин. — Мен Ангрен шаҳриданман, марафонда шогирдларим Вероника Семёнова, Сухроб ва Шаҳноза Сангиловалар муваффақиятли қатнашди. Энг муҳими, юртимизнинг кўпгина шаҳарларини кўрдик, одамлар билан суҳбатлашиб, дўстлар орттирдик.

Шаҳрисабз шаҳри меҳнаткашлари марафончиларни олқишлар билан кутиб олдилар. Спортчилар буюк соҳибқирон Амир Темур ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди. Шу билан умуммамлакат марафони ниҳоясига етди. Ғолибларга совғалар топширилди.

Хорижий инвестор — давлат ҳимоясида

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Таҳлил натижаларига кўра, назорат қилувчи идоралар мутахассисларининг текширувларга холисона ёндошмаслиги, қонун ва қонуности ҳужжатлари нормаларини нотўғри талқин қилиниши оқибатида асоссиз иқтисодий санкциялар белгиланиши, қонунчиликда белгиланган кафолатлар ва имтиёзлар тўла равишда ҳамда белгиланган тартибда қўлланилмаслиги каби ҳолатлар хорижий инвесторлар ва хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар ҳуқуқлари бузилишининг асосий сабаблари бўлиб чиқмоқда.

Бу каби ҳолатларнинг олдини олиш, мамлакат иқтисодиётига тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб этиш учун етарли шарт-шароит яратиш, ишлаб чиқаришни модернизация қилиш йўлида вазирлик томонидан қатор изланишлар олиб борилаяпти. Хусусан, технологик жиҳатдан янгилашга йўналтириладиган хорижий инвестицияларни кенг кўламда республикага кириб келиши учун ҳуқуқий базани мустаҳкамлаш юзасидан таклифлар тайёрланмоқда. Соҳадаги мавжуд муаммолар чуқур ўрганилган ҳолда уларни ҳал этиш учун тегишли чоралар кўрилмоқда. Зеро, республикадаги инвестицион муҳитни яхшилаш ва чет эл сармояларини жалб қилиш учун янада қулай шарт-шароитлар яратиш ҳаммамизнинг асосий мақсадимиздир.

МОДОМИКИ, ЗАМОНЛАР ВА ФЕЪЛ-АТВОРЛАР ЎЗГАРУВЧАН ЭКАНЛАР, КИМ ЗАМОНАГА ПЕШВОЗ ЧИҚСА, ҲАММА НИЯТЛАР АМАЛГА ОШАДИ, ВА У — БАХТИЁР; АКСИНЧА, КИМ ЗАМОНА ВА ВАЗИЯТЛАРДАН ЧЕТЛАШСА У БЕБАХТДИР. *Макиавелли*

Шарҳловчи нигоҳи

Маърузада мантиқ бўлсин

Иброҳим НОРМАТОВ,
Сиёсий шарҳловчи

Турли мавзулардаги, ҳар хил муаммоларга бағишланган йиғилишлар, учрашув ва семинарлар ўтказиб турилиши табиий ҳол. Мен иложи борича халқаро, айниқса, журналистлар фаолиятига доир мавзулардаги семинарларда иштирок этиб, мунозараларда қатнашиб, ўзим учун бирор-бир янгилик олишга ҳаракат қиламан.

Бироқ эътироф этиш жоизки, баъзан семинарларда танланган мавзуни яхши билмайдиган, умуман, бу соҳани таҳлил қилишга ваколатли бўлмаган маърузачи танланади. Оқибатда қуруқ гаплардан нарига ўтилмайди. Бундай ҳолатни мен халқаро мавзунинг ёритилишига бағишланган баъзи семинарларда ҳам кузатдим. Жумладан, халқаро мавзуда ёзилган шарҳларни таҳлил этиш, шарҳловчилар фаолиятини холис баҳолаш ўрнига, бир томонлама танқидбозликка берилиш, бор нарсаларни инкор этишнинг гувоҳи бўлдим.

Хўш, бундай семинарлар тингловчига нима беради? Айтайлик, журналистикадан узоқ одам очерк ёки фельетон жанридан қандай сабоқ бериши мумкин?! Умрида битта шарҳ ёзмаган киши қандай қилиб ўзбек матбуотида халқаро шарҳнинг ёритилишини таҳлил эта олади?

Ҳозирги давр мураккаб, халқаро ҳаётда чигал масалалар кўп. Уларни ойдинлаштиришда жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли аъзоси сифатида Ўзбекистон ҳам фаол иштирок этмоқда. Шундай экан, биз журналистлар мамлакатимиз ташқи сиёсатидан келиб чиқиб, бу жараёнда фаоллик кўрсатишимиз зарур. Демак, мураккаб масалаларни ойдинлаштириб, халқаро ҳаётга оид ўз фикримизни белгилаб, сиёсий онгимиз ва ижодий маҳоратимизни чарҳлаб олишда семинар кенгашлар, йиғилишлар жуда ҳам зарур. Фақат уларни қандай ўтказсак самара келтиришини ўйлаб кўриш керак.

Кўпдан кўп фикр чиқади. Айниқса, фикрни эркин баён қилишнинг аҳамияти катта. Семинарларда турли фикрлар мунозара йўли билан таҳлил этилиб, умумлаштирилгани маъқул. Фақат маърузачининг хулосалари билан чегараланиб қолиш мақсадга мувофиқ эмас. Шунингдек, семинарми, йиғилишми, давра суҳбатими, ҳар қандай тадбир хўжакўрсинга ўтказилмаслиги, мақсад, моҳият ва натижа аниқ бўлиши керак.

Бугунги матбуот саҳифаларини варақлаганда, асосан, интернетдан олиниб таржима қилиб босилган хориж хабарларига кўзимиз тушади. Уларга шарҳ, яъни ўзимизнинг шарҳловчининг муносабати йўқ. Шарҳловчиларимиз эса етарли. Улар семинар-у йиғилишларда фаол иштирок этишади, дунё воқеалари ҳақида етарли билимга эга. Бироқ матбуотда деярли кўринишмайди, қани ким у ёки бу воқеага қандай муносабат билдирар экан, деб пайт пойлашади.

Назаримда, бундай ҳолатни сиёсатшунос олимларимиз фаолиятида ҳам кузатиш мумкин. Бизда сиёсат фанлари докторлари кўп. Бироқ матбуотда уларнинг халқаро ҳаётнинг долзарб масалаларига бағишланган чиқишларини жуда кам кўрамиз. Улар ҳам, хўш, журналистлар нима дейишар экан, деб кутишади.

Жаҳон тажрибасида эса, сиёсатшунос олимлар пешқадам ва ташаббускор, уларнинг фикр-мулоҳазалари ҳар қандай вазиятга ойдинлик киритишда жуда асқотади. Бунга АҚШдан ёки Ғарбий Европадан мисол излаш шарт эмас.

Биз россиялик кўплаб сиёсатшуносларнинг чиқишларида кузатамиз. Улар халқаро муносабатларда стратегик аҳамиятга молик масалаларни теран, атрофлича таҳлил қилиб, нафақат журналистларга, балки мамлакат дипломатиясига ҳам катта ёрдам беришаётир.

Албатта, ўзгалардан ўрганишда эҳтиёт бўлишимиз ҳам керак. Россия оммавий ахборот воситаларида Владимир Жириновский кўрсатувга ёки материалга "жон киритувчи", рақобатчига "тош отувчи" сиёсатчи сифатида донг қозонган. Телевидениеда у қатнашмайдиган сиёсий кўрсатув кам топилади. Унинг кулги қўзғатувчи гапларини газеталар қора ҳарфларда бўрттириб беришади... Ҳар ҳолда сиёсат жиддий соҳа, унга жиддийлик ва жиддий фикр ярашади.

Биз бу сингари "жон киритувчи"ларсиз ҳам кўрсатув ва эшиттиришларимизни қизиқарли тайёрлашимиз, шарҳларимизни ва мақолаларимизни ўқишли қилиб ёзишимиз мумкин. Бироқ тан олишимиз керак, бизда бир хиллик бор. Агар телекўрсатувни ёки газетанинг илк саҳифасини муҳим халқаро воқеадан, луқма ёки спорт хабаридан бошласак, гўё анъанага зид иш қилиб қўйгандай бўламиз. Ахир, ёзиш ва тайёрлаш ижодий иш бўлганидек, тайёр нарсани эътиборни тортадиган тарзда етказиб бериш ҳақида ўйлаш ҳам ижодий ишдир.

Хўш, бир хилликнинг сабаби нимада? Эҳтимол, бунинг сабаблари кўпдир. Мен уларнинг фақат биттаси, яъни журналистни ишга қабул қилаётганда, аввало, унинг дипломини эмас, қўлидан нима иш келишини сўраш ва топшириқ бериб синаб кўриш кераклигини айтмоқчиман. Иккита-учта диплами бўла туриб, қўлидан ёзиш келмайдиган журналистлар ҳам бор. Бироқ тижорат қилиш уларнинг қўлларидан келади. Қўлидан иш келадиган қобилиятли журналистларни улардан фарқлай билиш керак. Ижодий гуруҳларга тижоратчи журналистларни эмас, ижодкор журналистларни жалб этган маъқул.

Дарвоқе, айрим семинар-кенгашларда, йиғилишларда айтиладиган қуруқ гаплардан халос бўлиш ўзимизга боғлиқ. Бунинг учун ижодга, хусусан, халқаро шарҳга, шу мавзуга бағишланган семинар-кенгашлар, йиғилишларга ҳам жиддий ёндошмоғимиз лозим.

Хориж хабарлари

Романо Продининг ғалабаси

Ўтган ҳафтанинг дам олиш кунлари Италияда парламент сайлови ўтказилди. Унда кураш асосан амалдаги бош вазир Сильвио Берлускони раҳбарлик қилаётган "Озод уй" ўнг марказчилар блоки ҳамда Романо Проди етакчилигидаги "Иттифоқ" мухолиф блоки ўртасида кечди.

ИТАР-ТАСС ахборот агентлиги хабарига кўра, сиёсий тадбирда мухолифат етакчиси Р.Проди кичик фарқ билан муваффақият қозонган. Аммо С.Берлускони тарафдорлари унинг ғалабасини тан олмаётир. Улар сайловда қонунбузилишлар рўй берганини рўкач қилиб, бюллетенларни қайта ҳисоблаб чиқишни талаб қилишмоқда.

Бу галги сайловда мамлакат фуқаролари аввалгисидан анча фаол иштирок этганликларини кўриш мумкин. Сабаби сайловнинг биринчи кунидаёқ овоз бериш ҳуқуқига эга фуқароларнинг қарийб 63 фоизи иштирок этган. Маълумотларга кўра, 2001 йилги сайловда бор-йўғи 60 фоиз сайловчи қатнашган экан.

Айтиш ўринлики, Италияда сўнгги 60 йил ичида ўтган парламент сайловлари ҳукумат таркибининг ўзгаришига сабаб бўлаверган. С.Берлускони эса мамлакат тарихида сайловдан сайловгача бўлган 5 йил давомида узлуксиз мамлакатни бошқарган ягона бош вазир ҳисобланади.

Ҳозирда Италияда сиёсий инқироз хавфи туғилмоқда. Еврокомиссиянинг собиқ раҳбари Р.Проди тарафдорлари ҳозирданоқ ўз муваффақиятларини нишонлаётган бўлса, С.Берлускони сайлов натижаларини бекор қилинишини талаб қилаётир.

Кузатувчилар вазиятни тинч йўл билан ҳал этилишига умид боғламоқда. Маълум бўлишича, С.Берлускони Р.Продига ҳукуматни Германиядаги каби икки блок иштирокида шакллантиришни таклиф қилган. Аммо Р.Проди бу фикрни рад этиб, сайловда "Иттифоқ"чилар жуда оз фарқ билан бўлса-да, ғалаба қозонганликларини таъкидлаган.

Президент сайлови

Перуда ўтказилган президент сайловида номзодлардан бирортаси ҳам етарли овоз тўплай олмади. Шу боис сиёсий тадбирнинг иккинчи босқичи ўтказилиши лозим. Бунда эса уч номзод кураш олиб бориши маълум бўлди.

Маълумотларга кўра, мамлакат Миллий партиясидан номзод Ольянто Умала 30 фоизли кўпроқ овоз тўплашга муваффақ бўлган. Консерваторлардан номзод кўрсатилган Лурдес Флорес эса 25,3 фоиз овоз олган. Перуни 1985-1990 йилларда бошқарган собиқ президент Алан Гарсияни 23,5 фоиз сайловчи қўллаб-қувватлаган.

Чегарадош ҳудуд Аббос назоратида

Фаластин миллий маъмурияти раҳбари Маҳмуд Аббос Миср билан чегарадаги назоратни ўз бошқарувига олди. Сешанба куни мазкур ерга давлат бошлиғи ихтиёридаги махсус хавфсизлик кучлари жойлаштирилди.

"Франс Пресс" ахборот агентлиги хабарига қараганда, айни вақтда президент гвардиясининг 150 нафарга яқин хизматчиси Миср чегарасидаги энг йирик Рафаҳ назорат масканини эгаллаган. У ерни қўриқлаётган, ХАМАС вакилларидан тузилган Фаластин ҳукуматига бўйсунувчи полиция бўлинмалари эса чиқариб юборилди.

М.Аббос ҳукуматга ҳокимияти талаби билан шундай йўл тутишга мажбур бўлди. Чунки кўплаб Ғарб мамлакатлари ХАМАС вакилларидан иборат ҳукуматни тан олмайди. Улар ХАМАС бўлинмалари чегара орқали ноқонуний қурол-яроғ савдоси билан шуғулланувчи гуруҳлар фаолиятига кўз юмиб, ҳудудлараро тўқнашувларга йўл очади, деб ҳисоблаётир.

Халқаро кузатувчилар Фаластин раҳбариятининг чегара хавфсизлиги устидан назоратни олиш учун уринишини оқилона тадбир сифатида баҳолади. Бироқ айрим мутахассислар мазкур масалада кўплаб муаммолар юзага келиши мумкинлигини таъкидлашмоқда, бундай чора Маҳмуд Аббос билан ҳукумат ўртасида зиддиятлар кескинлашувига олиб келиши мумкин.

Ушбу хулоса асосли эканлиги тезда аён бўлди. Фаластин раҳбариятининг хатти-ҳаракатларини ХАМАС аъзоларида норозилик уйғотди. Чунки томонлар ўртасидаги давлатни бирлаштириш бўйича эришилган келишувга мувофиқ чегара назорати ҳукумат ихтиёрида ва вазифа бўлиб қолиши керак эди.

"Коза Ностра" раҳбари ҳибсда

Италия полицияси Сицилия оролидаги "Коза Ностра" уюшган жиноий гуруҳи раҳбари Бернардо Провенцанони ҳибсга олишга муваффақ бўлди. У 1963 йилдан буён қидирувда бўлиб, мамлакат судлари томонидан сиртдан умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилинган эди.

Маълум бўлишича, Б.Провенцано Сицилиядаги Корлеоне шаҳарчасида ўз хамтовоқларининг яширинча истиқомат қилиб келган. Айнан шу ерда у ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан қўлга олинган.

Полиция тинтув вақтида "Коза Ностра" бошлиғининг Сицилиядаги ва хориждаги ҳамтовоқлари билан ёзишмалари сақланадиган махфий жойини топди. Уларда одамларни гаровга олиш эвазига тўлов ундириш ва тадбиркорлардан чўтал йиғиш бўйича ҳисоботлар ўрин олган экан. Шунингдек, мазкур ҳужжатларда илгари мафия билан алоқадорликда умуман гумон қилинмаган шахсларнинг номи қайд этилгани аниқланди. Тергов манфаатларидан келиб чиққан ҳолда, уларнинг исм-шарифи ошкор қилинмаётир.

Б. Провенцано 1993 йилда "Коза Ностра"нинг ўша вақтдаги раҳбари Тото Риина ҳибсга олингандан сўнг унинг ўрнини эгаллаган эди. Сицилиядаги уюшган жиноий тўда раҳбарининг қўлга олиниши Италиядаги таниқли сиёсатчилар томонидан мафияга қарши курашдаги яна бир муҳим қадам сифатида баҳоланмоқда.

Миллат фидойиси

Фитратнинг ҳуқуқий қарашлари

Саломат НИЁЗОВА,
ТДЮИ ўқитувчиси

Улуғ мутафаккир адиб Абдурауф Фитрат илм-маърифатни тарғиб этиш билан бирга, ўз даврида давлатнинг янги адолатли қонунлар орқали бошқарилиши тарафдори эди.

Адиб ўзининг ҳуқуқий қарашларини "Ёш бухороликлар" ташкилоти юзага келиши арафасида ишлаб чиққан дастурида акс эттирган. Унда солиқ тизимини йўлга қўйиш, молия вазирлигини ташкил этиш, мамлакатда ички тартибни ўрнатиш лозимлиги қайд этилганди.

Фитрат ўзининг "Амир Олимхоннинг ҳукмронлик даври" номли рисоласида суд муассасалари фаолиятини йўлга қўйиш ҳақидаги фикрларини билдирган. Ўша даврда ҳуқуқ масалалари руҳонийлар қўлида бўлиб, қозикалон адлия маъмуриятининг раиси ҳам ҳисобланарди. Бухоро амирлигида қозикалон барча хилдаги жиноятларни, фуқаролик ишларини кўриб чиққан. Қоидага кўра, низолашувчи томонлар ўз хоҳишлари бўйича ишни кўриб чиқувчи қозини ўзлари танлашган. Агарда жавобгар ихтиёрий равишда қозихонага келмаса, иш унинг иштирокисиз ҳам кўриб чиқилиши мумкин бўлган. Томонлар қози чиқарган ҳукмдан норози бўлсалар, бошқа қозига мурожаат қилишган. Бу борада охирги инстанция қозикалон ёки амир ҳисобланган.

"Ёш бухороликлар" партиясининг Фитрат иштирокида тузилган ва 1913 йилда қабул қилинган дастурида қонунчилик масаласига алоҳида эътибор қаратилган эди. Унда шариат қоидалари жамият ҳаётини белгиловчи асос бўлиши назарда тутилган.

Фитратнинг ҳуқуқий қарашларида иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ҳуқуқларга ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Жумладан, фуқароларнинг сўз эркинлиги, меҳнат қилиш ҳуқуқи, йиғилишлар ўтказиш, иттифоқлар тузиш эркинлиги ҳақида ҳам сўз юритилган. Фитрат шариат қоидалари билан бир қаторда дунёвий қонунлар қабул қилиниши зарурлигига алоҳида тўхталиб, бу борада кадрлар тайёрлаш, уларнинг хорижий давлатларда таълим олишларига имконият яратиб бериш лозимлигини таъкидлайди.

Фитрат жамият ҳаётида ахлоқни биринчи ўринга қўяди. Ахлоқсиз инсон ҳеч қачон бировга ибрат бўла олмаслигини уқтиради. Жумладан, у "Амир Олимхоннинг ҳукмронлик даври" номли рисоласида Бухоро амирлигининг қонунни жорий қилишда ахлоқсизликларга йўл қўйганини танқид қилади. Масалан, амир халқни алдаш, ўзининг ахлоқ-одоб доирасидан четга чиқиб ҳукуматни ислоҳ қилиш учун "Фармони ислоҳот" номли бир булмоғур буйруққа имзо чекди, дейди Фитрат. Маълумки, ушбу фармон тўртта асосий банддан иборат бўлиб, унга кўра, саройнинг тортиқ ва инъомларини ман этиш, фарсах пули солиғини тайинлаш, ер солиғини ўндан бир ҳиссага камайтириш, сарой хизматчилари ойлик маошини ошириш кўзда тутилган эди.

Фитратнинг ҳуқуқий қарашлари халқпарварлик руҳи билан суғорилган бўлиб, маърифат ва маънавият тарқатиш орқали халқни жаҳолатдан олиб чиқишга, мустамлакада қолиб зулм чекаётган элни мустамлакачиларга қарши курашга даъват этишга, уларни бу кураш йўлида бирлаштиришга, миллатлар ўртасида ўзаро фойдали, маданиятли муносабатларни ўрнатишга қаратилган эди.

Фитрат 1937 йил 24 апрелда ҳибсга олинади ва унга аксилинқилобий миллатчилик ташкилоти аъзоси, ташкилот раҳбарларидан бири, ёшларни шу ташкилотга жалб қилган, миллатчилик руҳида асарлар ёзган деган айблар қўйилади. Фитрат суддан бир кун олдин, ҳали ҳукм чиқарилмай туриб отилади. Аниқроғи, олдин отилиб, кейин "суд" қилинади.

Собиқ иттифоқ Олий судининг ҳарбий коллегияси 1957 йил 1 августдаги мажлисида Фитрат иши юзасидан Бош прокурор хулосасини кўриб чиқади ва ажрим чиқаради. Ажримда Фитратнинг "Ҳеч қандай жиноят қилмаганлиги" аниқланиб, унга нисбатан чиқарилган 1938 йил 5 октябрдаги ҳукм бекор қилинади ва иш тўхтатилади.

"Shark Model": Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонаси меҳнат жамосанинг ҳамжиҳатликда амалга оширган ишлари туфайли 2004 йил сентябрь ойидан шу кунга қадар 212 минг АҚШ доллари миқдорида маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Айни пайтда ҳам корхонада иш қизғин. Ходимларнинг қўли-қўлига тегмайди. Корхонада ишлаб чиқарилаётган трикотаж маҳсулотлари нафақат мамлакатимиз аҳолисига етказиб бериш, балки Россия, Германия ва Туркия давлатларига экспорт қилиниши режалаштирилмоқда.

Н. ҲАЙДАРОВ олган суратлар

Ҳамкорлик ўрнатилди

"Туркистон-пресс"

Бухоро савдо-саноат палатаси делегацияси Москвада бўлиб, Россия сармояси иштирок этган йигирматадан зиёд инвестиция лойиҳасини намойиш этди.

Пахта толасини, мева-сабзавотларни қайта ишлайдиган қўшма корхоналар тузиш, молия-кредит фаолияти, туризм соҳасида ҳамкорлик шулар жумласига киради.

Россиялик тадбиркорлар билан учрашувда шу йилнинг май ойида Москвада Бухоро вилояти савдо-саноат палатасининг ваколатхонасини очиш тўғрисидаги ҳужжат имзоланди. Айни пайтда Бухорода Россия банкининг бўлимини очиш кўзда тутилди.

Банк кредити ишлаб чиқаришга

Ш.САРИЕВ,
"Адолат" мухбири

Зафаробод туманида тадбиркорлик субъектларини ривожлантириш ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга катта эътибор қаратилмоқда.

Яқинда хусусий тадбиркорлар — Нодира Файзиева ва Шерали Бобоевлар катта миқдорда туман пахта банкидан имтиёзли кредит олди. Натижада чорвачилик маҳсулотларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконияти яратилди. Таъкидлаш жоизки, туманда мавжуд 552 та фермер хўжалигига 1 миллиард 731 миллион 118 минг сўмлик имтиёзли кредитлар ажратилиши пахта ҳосилдорлигини юксалтиришни таъминлаш билан бирга фермер хўжаликлари моддий манфаатдорлигини оширишга ҳам хизмат қилмоқда.

Қилмиш-қидирмиш

Ташвиш келтирган "Мерседес"

С.ФАЙЗИЕВ,
Пайариқ туман прокуратураси катта терговчиси

Нафс балосига учраган айрим кимсалар амалдаги қонун-қоидаларга риоя қилмасдан ноқонуний йўл билан чўнтак қаппайтириш пайида бўлишади. Пайариқлик М. Юсупов ҳам ана шундайлардан чиқиб қолди.

М. Юсупов "Мерседес-Бенц" русумли оқ рангли автомашинани қўшни Қозоғистондан сотиб олади. Шундан сўнг у давлат фойдасига тўланадиган солиқ ва бошқа тўловларни тўлашдан бўйин товлаб, божхона ва чегара постларини четлаб ўтган ҳолда айланма йўллар билан республикамиз ҳудудига олиб киради. Бу билан у амалдаги қонун талабларини қўпол равишда бузиб, давлат ва жамият манфаатларига катта миқдорда зиён етказади.

Ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларига М. Юсупов ўз уйида божхона расмийлаштирувидан ўтказилмаган автотранспорт воситасини сақлаб келаётганлиги ва уни сотиш учун харидор ахтариб юрганлиги тўғрисида маълумот олинди. Шу асосда унинг уйи кўздан кечирилиб, тезкор маълумот ўз тасдиғини топди ва автомашина далилий ашё сифатида олиб қўйилди. Бу хатти-ҳаракатлари билан у 12 миллион 955 минг 539 сўм миқдордаги солиқ ва бошқа тўловларни тўлашдан бўйин товлаганлик жиноятини қасддан содир этган.

Судда юқоридаги ҳолат одилона кўриб чиқилди. Автомашина давлат фойдасига мусодара қилиниб, солиқ ва бошқа тўловлар айбланувчидан ундириладиган бўлди ва унга тегишли жазо тайинланди.

Ҳар қандай ноқонуний иш ташвиш келтиришини айримлар, афсуски, кеч англаб етишади. Айбланувчи ҳам барча қонун-қоидаларга амал қилганида эди, машинасидан ажралиб қолмасди.

Фаолият

Киракашлар солиқчидан қочишади... Нега?

Комил САХАТОВ,
"Адолат" мухбири

Қашқадарё вилояти молия муассасалари орасида Касби туман Давлат солиқ инспекциясининг муносиб ўрни бор. Туман солиқчилари ўтган йили давлат бюджетига 52,7 миллион сўм ошиқча маблағ тушириб, йиллик режани 101,2 фоизга бажаришга эришдилар.

Ҳотам Ҳоликулов, туман Давлат солиқ инспекцияси бошлиғи ўринбосари:

— Туманимизда 1651 та корхона ва ташкилотлар фаолият кўрсатмоқда. Булардан ташқари юзлаб тадбиркорлар ҳам фаолият кўрсатмоқдаки, уларнинг самарали меҳнатлари боис аҳолининг турмуш фаровонлиги ошиб, давлат бюджетига тушумлар ортаётир.

Бироқ тадбиркорлик қонун-қоидаларига риоя қилмаётган айрим тадбиркорлар ҳам борки, улар кўраётган фойдасидан солиқ тўламаслик учун солиқчини кўрди дегунча жуфтакни ростлаб қолишади. Аммо, бизнинг ходимларимиз ҳам анойи эмас. Улар бундай устамонлардан эпчилроқ чиқишаяпти. Фуқаро Эргаш Омонов ва Фарҳод Отамуродовлар туман ҳудудида яширинча киракашлик билан шуғулланиб келишаркан. Қолаверса илгари ҳам ноқонуний хатти-ҳаракатлари билан солиқчиларимиз томонидан ушланиб маъмурий чора кўрилганди. Шунга қарамай, улар ноқонуний киракашлик билан шуғулланаверганлар. «Кўза кунда эмас кунида синади» деганларидек, ҳар иккиси ҳам яна тумшуқларидан илиндилар. Устларидан жиноий иш қўзғатилиб, туман СВОЖҚК бўлимига ўтказилди.

Жорий йил бошидан буён давлат рўйхатидан ўтмасдан киракашлик билан шуғулланувчи худди шундай яна 18 нафар фуқарога 752 минг сўм миқдорида маъмурий жарима солинди. Шунингдек, 5 нафар фуқаронинг четдан импорт товарлари олиб келиб, уларни сифат сертификатисиз сотаётгани аниқланди ва 694,4 минг сўмлик товарлар давлат фойдасига мусодара қилинди.

Туман ҳудудида хуфёна иқтисод билан шуғулланиб, яширин цехлар очиб ишлаётган 11 нафар фуқаронинг ноқонуний хатти-ҳаракати ҳам фош этилди ва улар 394,8 минг сўм миқдорида маъмурий жаримага тортилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Назорат-касса машиналаридан фойдаланишда жавобгарликни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори эълон қилинганига анча вақт бўлганига қарамай, жойлардаги айрим савдо ходимлари назорат-касса машинасини ишлатмай савдо қилган, маҳсулотлари чекини бермаган ҳолатлар учраяпти.

НКМлардан тўғри фойдаланиш жамият учун ҳам, савдо ходими учун ҳам фойдали. Сабаби, нақд пул тушуми кўпаяди. Бу билан ишчи-хизматчиларнинг иш ҳақлари, пенсия ва нафақалари вақтида берилиши таъминланади. Бироқ, "Ҳар тўкисда бир айб" деганларидек, бизнинг туманимизда ҳам НКМлар хизматидан нотўғри фойдаланиш ва нақд пул тушумини яширишлик ҳолатлари гоҳи-гоҳида бўлса-да кузатилаяпти.

Шу йил 28 январь куни тумандаги "Старт" ишлаб чиқариш тайёрлов таъминоти корхонасига қарашли 1-сонли савдо дўконида қисқа муддатли назорат тартибида текшириш ўтказилганда худди шундай ҳолат юз берди. Дўкон мудири Р.Кубаев НКМни ишлатмасдан харидорга 3500 сўмлик маҳсулот сотиб, касса чеки бермаган. Бунинг устига тушган 9659 сўм пулни назорат-касса машинасига кирим қилмаган. Аммо, найранглари ўтмай Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 135-моддаси 12-бандига кўра 940 минг сўм молиявий жаримага тортилди.

Дарвоқе, касбилик Давлат солиқ инспекцияси ходимлари шу кунларда асосий диққат-эътиборларини Президентимизнинг Вазирлар Маҳкамаси Мажлисида ўтган йил якунлари ва 2006 йил устувор вазифалари хусусида қилган маърузасидан келиб чиққан ҳолда солиқ ҳамда молия органлари масъулиятини кучайтиришда аниқ мақсадларга йўналтирилган сиёсатни амалга оширишга қаратмоқдалар.

Сўраган эдингиз

Эр-хотин мулки

қандай тақсимланади?

Эр-хотин умумий мулки деганда нима тушунилади? Умуман эр-хотин ўртасидаги мулкни бўлишиш тартиби қандай?

Н.СУЛАЙМОНОВ,
Фориш тумани

Ф. ФОЗИЛОВ,
ҳуқуқшунос

Оила Кодексига биноан эр ва хотиннинг никоҳ давомида, шунингдек никоҳ қайд этилгунга қадар бўлажак эр-хотиннинг умумий маблағлари ҳисобига олинган мол-мулклари, агар никоҳ шартномасида бошқача ҳол кўрсатилмаган бўлса, уларнинг биргаликдаги умумий мулки ҳисобланади. Ушбу кодекснинг 27-моддасида умумий мол-мулкни бўлиш тартиби кўрсатилган. Унга кўра умумий мулк эр ва хотиндан бирининг талабига кўра амалга оширилади. Бу ўзаро келишув асосида амалга оширилиши, эр ва хотиннинг хоҳиши билан бу ҳақдаги ўзаро келишув нотариал тартибда тасдиқланиши мумкин.

Низо туғилган ҳолларда эр ва хотиннинг умумий мол-мулкини бўлиш ҳамда улушни аниқлаш суд тартибида амалга оширилади. Суд, эр (хотин)га унга қарашли улушдан ошиқ қийматга эга бўлган мол-мулк бериладиган ҳолларда, хотин (эр)га тегишли пул ёки компенсация белгилаши мумкин.

Вояга етмаган болалар эҳтиёжини қондириш учун олинган буюмлар (кийим-бош, пойабзал, мактаб ва спорт жиҳозлари, мусиқа асбоблари, болалар кутубхонаси ва бошқалар) бўлинмайди ҳамда фарзандлар улардан қайси бири билан яшаса, унга компенсациясиз берилади. Умумий мол-мулки ҳисобидан ўртадаги вояга етмаган болалар номига қўйилган омонатлар ҳам уларга тегишли ҳисобланиб, бўлиш пайтида эътиборга олинмайди.

Никоҳдан ажралган эр ва хотиннинг умумий мол-мулкни бўлиш тўғрисидаги талабларига нисбатан уч йиллик даъво муддати қўлланилади.

Маърифат тадбирлари

Мухтасархон КАРИМОВА

Сурхондарё: Ғ.Ғулом номидаги вилоят болалар кутубхонасида Ўзбекистон халқ артисти, таниқли санъаткор, раққоса Тамарахон таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб "Гўзаллик шайдоси" номли тадбир бўлиб ўтди. Вилоят кўзи ожизлар кутубхонасида эса "Китоб болаларнинг энг яқин дўсти" мавзусида давра суҳбати ташкил этилди.

Қизиқарли ўтган бу тадбирларда вилоятдаги олий ва ўрта махсус ўқув юртлари талабалари, мактаб ўқувчилари иштирок этди.

* * *

Бухоро: Вилоят халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий-методик марказида Ҳомийлар ва шифокорлар йилига бағишланган тадбир ўтказилди. Тадбирда вилоят саломатлик институти ходимлари иштирок этиб, сил ва бўқоқ касалликлари профилактикаси ҳақида маъруза қилишди.

Қизғин савол-жавоблар тарзида ўтган кечани вилоят маданият коллежи талабалари томонидан тайёрланган гиёҳвандликнинг салбий оқибатлари ҳақида ҳикоя қилувчи саҳна кўринишлари безади. Тадбирда "Ситора" халқ киностудияси ва "Тонг" тасвирий санъат халқ студияси асарлари намойиш этилди.

* * *

Қорақалпоғистон Республикаси: Асқия ва қизиқчиларнинг анъанавий республика танлови Умрбек қизиқчи туғилиб вояга етган Чимбай тумани маданият саройида бўлиб ўтди. Танловда Г.Шеразиева номли халқ театри ғолибликни қўлга киритди. Кейинги ўринлар Тахтакўприк ва Амударё туманлари вакилларига насиб этди.

Назм

Юрагимга кириб борайин такрор

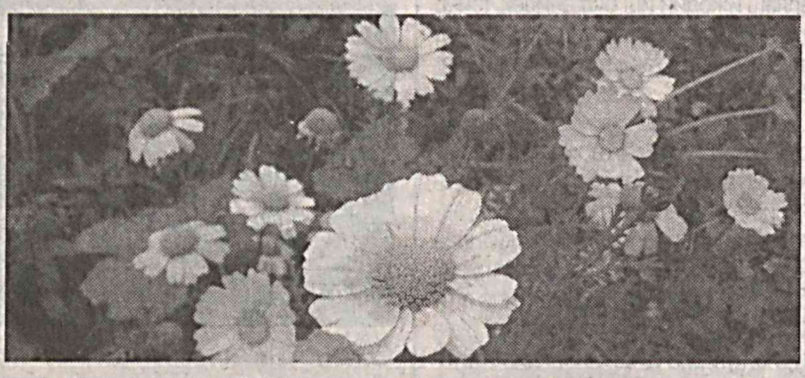

Сўнгги қўшиғини айтиб бўлди қиш,
Тамом ўзгачадир теварак-атроф.
Мени тинч қўймайди бокира ҳислар,
Ҳаво бирам илиқ, ҳаво бирам соф.

Қалдирғоч чуғурлар учиб осмонда,
Борлиқни чулғамиш ажиб ҳаяжон.
Новдалар нишона уриб, кулар куртаклар,
Дарахтлар бағрида чиройли исён.

Ғунчалар лабида маъсум бир ибо,
Қайғадир ошиқар митти капалак.
Ҳар ёнда тенги йўқ малоҳат, фусун,
Кўкрак қафасимга сиғмайди юрак.

Сочларимни силар майин шамоллар,
Баҳор таровати дилга ўт ёқиб.
Қўшиқ айтгим келар, ялпиз ифорли
Гулларга бурканган заминга боқиб.

Уйғониш

Япроқлар жилмаяр субҳи содиқда,
Булутлар кўз ёши ювар юзимни.
Қалбга ташриф этди бокира ҳислар,
Ўрик гулларида кўрдим ўзимни.

Ғунча лабидаги ибо ўзгача,
Дарахтлар бағрида қиқирлар кулгу.
Демак, мен тирикман энди кузгача,
Хазон фаслигача хайр, эй уйқу.

Капалак эмасман, нетсун ошиқиб,
Ҳали лола бўлиб ёнмоқларим бор.
Тириклик оламга ифор таратиб,
Юрагимга кириб борайин такрор.

Сочимни эркалаб эсмоқда шамол,
Муҳаббат жомига айланди қалбим.
Бир қўшиқ айтайин оппоқ тонг маҳал,
Не ажаб уйғонса юрагинг балким.

Дилором ЖУМАНИЁЗОВА

2006 йил — Ҳомийлар ва шифокорлар йили

Янги қишлоқ врачлик пункти

Шоҳруҳ САРИЕВ, "Адолат" мухбири

Мирзачўл туман марказий шифохонасига қарашли қишлоқ врачлик пунктлари сони яна биттага кўпайди. Р.Ҳайдаров номли хўжаликдаги бўш турган диспансер биноси врачлик пунктига айлантирилди. "Боғбон" деб номланган ушбу ҚВП етарли жиҳозлар, замонавий даволаш ускуналари ҳамда малакали тиббиёт ходимлари билан таъминланди. Шунингдек, мавжуд "Ипак йўли" ва "Гулзор" ҚВПларининг физиотерапия хоналари ҳам махсус асбоб-ускуналар билан жиҳозланди.

Шуниси характерлики, 50 нафар малакали врач, 264 нафар ўрта тиббиёт ходими хизмат қилаётган марказий шифохона ва учта табобатхонада аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифати тубдан яхшиланиб бормоқда. Бунинг учун, аввало тиббиёт ходимлари малакасини оширишга, шифохона бўлимларини транспорт воситалари, жиҳозлар билан таъминлаш ва таъмирлашга катта эътибор қаратилди. Жумладан, яқинда шифохонанинг шошилинч тез тиббий ёрдам бўлимига вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси томонидан "Дамас" автомашинаси ажратилди.

Икки қаватли жарроҳлик ва шошилинч тез тиббий ёрдам бўлимлари, тиббий экспертиза ва патономия хоналари, 30 ўринли сил касалига қарши кураш диспансери ҳомийлар томонидан тўла қайта таъмирланди. Бу хайрли ишларга 3 миллион 600 минг сўм сарфланди.

Спорт

Пахтакор яна фаворит

Боҳир БЕК

Футбол бўйича қитъамиздаги энг нуфузли мусобақа — Осиё чемпионлар лигасининг саралаш босқичида иштирок этаётган жамоалар гуруҳлардаги учинчи тур учрашувларини ўтказди.

Мусобақада юртимиз шарафини кетма-кет тўртинчи маротаба ҳимоя қилаётган амалдаги мамлакат чемпиони — Тошкентнинг "Пахтакор" жамоаси ўз майдонида "А" гуруҳи пешқадами — Эрон чемпионати ғолиби "Фулад" футболчиларини қабул қилди.

Эронлик футболчилар учрашувнинг илк дақиқалариданоқ ҳужумкор ўйин намойиш этишга ҳаракат қилган бўлса-да, пахтакорчиларга кучи етмади. Россиялик таниқли мутахассис Валерий Непомнящий бош мураббийлик қилаётганидан буён "Пахтакор" футболчилари тезкор гол киритишга алоҳида эътибор қаратмоқда. Бу усул Осиё чемпионлар лигаси баҳсларида ҳам самарасини бермоқда. "Фулад"-га қарши ўтказилган учрашувда "Пахтакор" футболчилари 13-дақиқада ҳисобни очди. Сервер Жепаровнинг узоқ масофадан узатган тўпини Зайниддин Тожиев Ҳасан Ҳорий қўриқлаётган дарвозага жойлади. Орадан ўн уч дақиқа ўтгач, Сервер Жепаров жарима тўпини дарвоза тўрига аниқ йўллади.

Шундай қилиб, эронлик футболчилар биринчи бўлимда киритилган икки голга жавоб қайтара олмади. Асосий рақибини 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратган "Пахтакор" учта учрашувда олти очко жамғариб, ўз гуруҳида фаворитга айланди. Чунки гуруҳнинг "Ал-Иттиҳод" — "Ал-Қодисия" жамоалари ўртасидаги учрашувда 2:2 ҳисобида дуранг натижа қайд этилди.

Яна бир вакилимиз — Мубораkнинг "Машъал" жамоаси Осиё чемпионлар лигасидаги дебютини муваффақиятли бошлаганди. Бироқ, Саудия Арабистонининг "Ал-Ҳилол" жамоасига қарши сафарда ўтказилган учинчи тур учрашувида "Машъал"дан омад юз ўгирди.

Қитъа миқёсидаги мусобақада илк маротаба иштирок этаётган "Машъал" вакилларига Муҳаммад Ал-Деайя, Муҳаммад Ал-Шлхуб, Наваф Ал-Тамиёт, Ёсир ал-Қахтоний, Сами Ал-Жобир каби араб футболининг юлдузларидан таркиб топган жамоага қарши ўйинда тажриба етишмади. Бунинг оқибатида "Машъал" ҳимоячилари ва дарвозабон Юрий Цой бир неча маротаба қўпол хатога йўл қўйди. Бундан унумли фойдаланган саудиялик футболчилар ҳамюртларимиз дарвозасига жавобсиз бешта тўп киритди.

Гарчи мубораклик футболчилар мазкур учрашувда мағлубият аламини тотиб кўрган бўлса-да, чорак финалга чиқиш имкониятини сақлаб қолди. Бунинг учун "Машъал" футболчилари "В" гуруҳининг яна бир баҳсида "Ал-Минаа"ни 2:1 ҳисобида мағлуб этиб, етти очко билан гуруҳ пешқадамига айланган "Ал-Айн" жамоасини сафар беллашувида мағлуб этиши лозим.

Ўткирбек — чемпион

Таиланд пойтахти Бангкок шаҳрида бокс бўйича ўтказилган "Қирол кубоги" халқаро турнирида дунёнинг энг кучли чарм қўлқоп усталари ғолиблик учун рингга чиқди.

Нуфузли мусобақада терма жамоамиз бош мураббийи Шароф Худойбердиев шогирдларидан тўрт нафари шоҳсупага кўтарилди. Ўз вазн тоифасида барча рақибларини мағлубиятга учратган жаҳон ва қитъа чемпиони, Афина Олимпиадаси совриндори Ўткирбек Ҳайдаров олтин медаль билан тақдирланди. Баҳодир Султонов ва Дилшод Маҳмудов кумуш, Жасур Матчонов эса бронза медалига сазовор бўлди.

Ёшлар ишончни оқлади

Қозоғистоннинг Алмати шаҳрида эркин ва юнон-рум кураши бўйича ўтказилган Осиё чемпионатида юртимиз шарафини ҳимоя қилган спортчилар жами еттита медалга сазовор бўлди.

Таъкидлаш жоизки, қитъа чемпионатида ҳамюртларимиз асосий таркиб билан иштирок этмади. Эркин ва юнон-рум кураши бўйича мамлакатимиз терма жамоалари мураббийлари курашчиларнинг халқаро миқёсдаги тажрибасини ошириш мақсадида гиламга ёш ва умидли спортчиларимизни чиқарди. Шундай бўлса-да, нуфузли мусобақада ўзини кўрсатиб, мухлису мутахассислар ишончини оқлаган юртдошларимиз совринли ўринларни эгаллади. Юнон-рум курашчиларидан Бахтиёр Имомов, Равшан Рўзиқулов, Жаҳонгир Мўминов, Денис Здориков ва Абдумалик Алиев ўз вазн тоифасида учинчи ўринни эгаллашди. Эркин кураш усталари баҳсида финалга чиққан ҳамюртимиз Заурбек Сохиев қитъа чемпионатининг кумуш медали билан тақдирланди. Шунингдек, яна бир эркин курашчимиз Арслон Худалиев ҳам бронза медалига сазовор бўлди.

Ибрат

Кунларнинг бирида...

Қатралар

Шукр

Г. ЛАТИПОВА

Билол ҳар кун ишдан қайтаётиб, онасини йўқлаб, ҳолини сўрашни унутиб қўйди. Хадича хола ўғли ишдан келишини кутиб мижжа қоқмайди, "тиқ" этса эшикка қарайди. Ўғлининг қадам товушини эшитгандан сўнггина тинч ухлайди. "Бола-да ҳалиям, бир оғиз "Она, мен келдим", деб қўйса бўладику" дея ўзини овутади онаизор. Билолни дуо қилишдан чарчамайди.

Билол яқинда ўғлини уйлантирди. Ота фарзандим қийналмасин деб ўғлига шаҳардан уй олиб берди. Келинини шаҳар марказидаги мактабга ишга киритиб қўйди.

Фарҳод ҳам отаси каби ишлари кўпайиб, қишлоққа кам келадиган бўлиб қолди. Фарзанд кўргач, ташвиш ортиб, ота-онасидан ойда-йилда бир хабар оладиган бўлди. Билол энди йўл қарайди, яқинда туғилган невараси кўзининг олдидан ўтади. Онасининг олдига кириб, ўғли келмаётганидан нолинади, невараси Шоҳруҳнинг қилиқлари чиқиб, ширин бола бўлганини айтиб ёзилади. Ойиси: "Болам, мен ҳам сени худди шундай кутганман, ҳовлида туриб эшигим олдидан кирмай ўтардинг", деб Билолнинг иши кўпайган пайтларини эслатади. Билол эса "Ойижон, мана ёнингиздаман-ку, ёшлик қилганманда", деб ўзини оқламоқчи бўлади. Шу пайт дарвоза томондан машинанинг тўхтагани эшитилади.

Хотини Гулсанам неварасини суйиб эркалаётганини, келини одоб билан салом берганини кўриб Билол кўнглидаги гиналарини унутиб, шукр қилди.

Сир

Марҳамат билан Адолат девордармиён қўшни, бир-бирининг иссиқ-совуғидан хабар олиб туришади. Ён қўшни — жон қўшни, деган ҳикмат гўё атай улар учун топиб айтилгандек. Бир ишга уринишдан олдин маслаҳатлашиб олишади.

Марҳамат бир куни онасиникига кетаётиб уйининг калитини Адолатга қолдирди: "Мол-қўйлардан, Олапарда хабар олиб турасиз", деб тайинлади. Марҳамат эри сафарга кетишаётгандан болалари билан 3-4 кун онасиникида туриб келишига рухсат олган эди.

Адолат Марҳаматнинг мол-қўйларига хашак солди, сув тутди, уйига кириб Олапарга қотган нонларни олиб чиқди. Уйга кирганида кўзи шкафдаги банкага беркитилган шафтоли шарбатига тушди. Уни олиб чиқиб кетаркан "Нима, битта банка шарбатга ҳам ҳаддим сиғмайдими", деган ўйга борди. Келса айтиб қўяр, Марҳаматга. Эшикдан чиқиб кетаётганида Олапар унинг ортидан вовуллаганча қолди.

Марҳамат қайтиб келгач, ойиси бериб юборган егуликлардан олиб қўшнисиникига ошиқди. Кейин қўярда-қўймай Адолатни уйига етаклади. Остонадан кириши билан ит вовуллаб, Адолатни уйга киришига қўймади. Марҳамат ҳар қанча ҳайдаса ҳам ит ҳуришдан тўхтамасди.

Адолат ўшандан бери ўзини ғалати тутади, Марҳаматникига кўп кирмайди. Олапар уни кўриши билан вовуллашни бошлайди. Марҳамат эса бу сирнинг тагига етолмай ҳайрон...

СУРХОНДАРЁ: Сариосиё туманидаги «Болалар ва аёллар мурувват уйи»да мамлакатимизнинг барча бурчакларидан келган 280 нафардан ортиқ беморларга беминнат хизмат кўрсатилади. 5 нафар олий тоифали шифокор, 12 нафар ҳамшира ҳамда 25 нафар энага улар хизматида. Шифокорлар Неъматилло Бегматов, Дилмурод Ражабов, ҳамширалар Зайнаб Бўрибоева, Муҳаббат Бўтаева, Мамлакат Ҳайиталиева, энагалар Нигора Каттақулова, Норбиби Муродова ва Дилором Алимовалар кўпчиликка ўрнак бўлишяпти.

Суратда: мурувват уйининг бир гуруҳ фидойи ходимлари.

Тоқатсиз келин

А. ЮНУСОВ

Боболаримиз, момоларимиз оилани муқаддас гўша, деб билишган. Феъл-атворимиз тўғри келмади, деб ажралишни уят санашган. Ҳозир-чи? Остонасидан тортиб оғзидаги тишигача тилло бўлган айрим ёшлар тўйдан кейиноқ арзимаган баҳоналар сабаб ажрашиб кетишаётир.

— Йўқ, йўқ... Керакмас! Дийдиёларингизни эшитишга тоқатим йўқ. Кетаман дедимми, кетаман. Вассалом.

Келиннинг ёшига ярашмаган бу гапи қулоққа хунук эшитилди. Хонадонга таклиф этилган маҳалла фуқаролари ёқа ушлаб қолишди.

— Бундай одатга ўрганманг, қизим. Сизларга қўйдичиқди ярашмайди. Турмуш ўртоғингиз, қайнона-қайнотангиз билан аҳил бўлинг. Ширин сўзларингиз билан уларнинг кўнглини овланг, — дея насиҳат қилди оқсоқоллардан бири келинга.

Виждонли, ор-номусли келин шу гапдан ўзига тегишли хулоса чиқариб оларди. Афсуски, Вазира бундай қилмади. Аксинча, акасига қараб ўшқира кетди:

— Ҳой, ака, сиз ҳам ноинсоф экансиз. Мени уйга олиб кетасиз. Бўлмаса...

Қайнона ҳам, қайнота ҳам ялинди, ёлворди. Бироқ Вазира билганидан қолмади...

Келин бўлмиш Вазира энди онасиникида яшаяпти. Она қизини мақтаб, кўкларга кўтаради:

— Мен қизимни ҳовлида ясан-тусан қилиб, эрка келин бўлиб юриши учун берганман. Қизимни далада ишлаб, ҳовли супуртириш учун бермаганман...

Вазиранинг эрка ўсишига, ўзга бир хонадонга келин бўлиб тушгандан сўнг ҳам келинлик бурчини уддалай олмаганига, балки онасидан олган ана шундай "тарбия" сабабдир.

ТАФАККУР

Психолог маслаҳати

Руҳият тетик бўлса

вужуд дарддан халос бўлар...

Феруза АКРАМОВА, психолог

Ибн Синодек буюк табиб ҳам "Вужуд руҳнинг амрига мойилдир", — деб айтган. Дарҳақиқат, вужудимизда оғриқ пайдо бўлса, қайсидир аъзоимиз оғриганини ҳис этсак, биринчи навбатда руҳимизга эътиборни қаратишимиз даркор. Негаки, инсон организмидаги турли касалликларнинг давоси киши руҳияти, кайфияти ва тасаввурига боғлиқ эканлигини ўтказилган кўпгина кузатув ва изланишлар кўрсатиб турибди. Инсондаги салбий ҳислар таъсирида турли касалликларнинг келиб чиқиши, ижобийлари орқали эса хасталиклардан халос бўлиш мумкинлиги ҳам кўплаб тажрибалардан аён.

Бундан 2400 йил аввал яшаган Суқротнинг шогирди Афлотун: "Жуда катта хатолик содир бўлаяпти: ҳакимлар вужуд ва руҳият касалликларини алоҳида-алоҳида даволаяптилар. Ахир, вужуд ва руҳ бир-бирларидан ажралган ҳолда эмас-ку?", — деган. Ҳақиқатдан ҳам ҳакимлар шу пайтгача одамни "тақсимлаб" даволамоқдалар. Натижада касалликларнинг организмни тарк этиши имиллаб юз бермоқда. Касалликка чалинган одамнинг энг ишончли бирдан-бир нажоти — ўз руҳиятини бошқариши, ўзини ўзи даволашидир. Чунки муолажа жараёнида ҳал қилувчи ўринни инсоннинг ўзи эгаллайди. Табиатан қувноқ, ҳаракатчан, кўнгилсизлик ва бахтсизликка сабрли бўлган киши билан арзимаган нарсадан ваҳимага тушадиган, сал мазаси қочса умри тугагандек фиғони фалакка чиқадиган кишининг касалликка нисбатан муносабатини кузатсак, биринчиси ўз руҳини бошқаришни билганлиги учун касалликдан тез ва осон форiғ бўлиши, иккинчисининг эса енгил дарди ҳам узоққа чўзилиши мумкинлигини кўрамиз.

Одамзод шундай табиатга эгаки, бошига тушган ҳар бир кўргуликни ўз қалби, дилидан ўтказади. Шунинг учун ҳакимларнинг айтишича, инсон бор-йўғи 5 хил руҳий сабабга кўра касалланади. Булар: қаҳр-ғазаб, хафачилик, айбдорлик ҳисси, инжиқлик, ҳаётдан қўрқиш. Инсон табиатидаги қаҳр-ғазаб туфайли вужуд емирилади. Бошқаларни ўзидан устун сифатида кўра олмаслик, ғазабни ошкора ифодалаш, шу орқали ичини бўшатиб олиш жараёни кечади. Лекин бу қаҳр-ғазаб уруғи организм — вужудда қолаверади. Оқибатда тананинг қайсидир қисмида бу норозилик иллат бўлиб жойлашади, қондирилмаган эҳтиёжлар сифатида онг остида жойлашади. Қарабсизки, шахс фикр ва ўйидаги, ҳаракатларидаги белгиларда мазкур норозилик аломатлари ўзини кўрсата бошлайди. Гарчи ташқи жиҳатдан аломат белгилари кўринмаса-да, у организмнинг қайсидир қисмида ўзини намоён этади. Яъни, асабийлашиш, қон айланиш системасида босим кўтарилиши, танада реакция сифатида аллергик тошма ва ҳоказолар юзага келади. Хафагарчилик тананинг бўшашишига, ҳаётга ва атрофидагиларга нисбатан норозилик ҳиссининг кучайишига, одамлар орасида ўз ўрнини топа олмаслигига, бундай ҳолат авж олиши эса танада нохуш ўсимталарнинг ривожланишига сабаб бўлади.

Шахсдаги айбдорлик ҳисси туфайли жонидан тўйиш, аламини ичкилик ва чекишдан олиш, жонига қасд қилиш каби ҳолатлар юз беради. Инсон ўзидаги айбдорлик ҳиссига кўника олмаслиги эмоционал зўриқишга олиб келади. У ўз хулқини бошқара олмайди. Инжиқлик бу — ҳаммага ўз сўзини ўтказиш хоҳишининг устунлиги. Инжиқлик шахсдаги мувозанатни бузганлиги боис руҳий норасоликни содир этади. Натижада турли даражадаги оғриқлар, бизнинг кўзимизга кўринмайдиган ички касалликларни юзага келтиради. Сўнгги сабаб ҳам худди шу тарзда қўрқув, ваҳима, хафсаласизлик, ҳолсизлик каби ҳисларни бошдан кечиришга олиб келади.

Бу келтирилган ҳолатлар, албатта, салбийдир. Лекин ҳар бир киши ўзининг иродаси, хоҳиши ва интилиши билан бунга чек қўйиши мумкин. Организмда саногенетик ва патогенетик келтирувчи механизмлар ўзаро динамик алоқада бўлади. Бундан саногенетик омилларнинг устун келиши саломатликка олиб келса, патогенетик омиллар устунлиги касалликларга олиб келади. Шунинг учун ҳар бир одам ўзидаги саломатлик механизмларини сақлаб қолиш учун ҳаракат қилиши, ўзини жисмоний, руҳий-маънавий ривожлантира олиши зарур бўлади. Инсон руҳияти бу борада бирламчи омил. Буюк Суқрот "Руҳни соғломлаштирмай туриб, танани даволаб бўлмайди" деб бежиз айтмаган. Инсоннинг ўз умрини мазмунли ўтказиши, ҳар томонлама ривожланиши фақат руҳий ва жисмоний бирлик орқали амалга ошади.

Инсон ўз табиий имкониятларига кўра, 100 йил ва ундан-да ортиқ умр кўриши мумкин. Шунинг учун қуйидаги маслаҳатларни келтиришни жоиз деб билдик:

Уйда, ишда асабийлашмасликка ҳаракат қилинг, ўзаро муносабатларда бошқаларнинг қадр-қимматини сақлашга интилинг;

Ким билан гаплашманг, нима иш билан банд бўлманг самимий бўлишга интилинг;

Доимо нима биландир машғул бўлинг, чунки бекорчилик ҳеч қачон ҳеч кимга фойда келтирмаган;

Яқинларингизни ҳамиша қўллаб-қувватланг, уларга бефарқ муносабатда бўлманг, яхшилик қилишга кўпроқ интилинг;

Ҳаётда севган кишингиз бўлишига астойдил ҳаракат қилинг, чунки севиш ва севилиш кишини ҳамиша ёш кўрсатади;

Доимо ҳаракатчан бўлинг. Танангизда заиф аъзо бўлишига йўл қўйманг;

Доимо камтар бўлинг, манманлик умрнинг заволи эканлигини унутманг.

Тошкент Тўқимачилик ва енгил саноат институти томонидан 1990 йилда Рўзметов Одилбек Машарипович номига берилган № 849672 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туман ИИБ томонидан 2004 йилда хусусий тадбиркор «ISAXODJIYEV FARRUX AXRAROVICH» номига берилган думалоқ муҳр йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгашининг ижтимоий-сиёсий газетаси

Бош муҳаррир Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Таҳрир ҳайъати
Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Иқбол МИРЗО, Турсунали ҚЎЗИЕВ, Турғунпўлат ДАМИНОВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Мамазоир ХЎЖАМБЕРДИЕВ, Исмоил САИФНАЗАРОВ, Собир ТУРСУНОВ, Светлана ОРТИҚОВА, Мукаррамхон АЗИМОВА, Жуманиёз АЛИБЕКОВ, Камол АЛЛАЁРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Талъат МУРАТОВ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 016 рақами билан рўйхатга олинган

МАНЗИЛИМИЗ:
700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар:
Қабулхона — 133-40-86, 136-53-14
Факс — 133-41-89
Котибият — 136-55-96
Сиёсат ва партия ҳаёти бўлими — 133-41-89
Хатлар бўлими — 136-55-64
Маънавият, адабиёт ва санъат бўлими — 136-54-39
Иқтисодиёт ва саноат бўлими — 136-54-39
Маркетинг ва реклама бўлими — 136-55-96

Навбатчи муҳаррир — Б. Тошназаров
Навбатчи — М. Абдушукуров
Мусаҳҳиҳ — Н. Муҳсимова
Саҳифаловчи — Л. Турсунов

● «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
t — Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Буюртма Г — 600
Ҳажми — 4 босма табоқ.
Офсет усулида босилган
Қоғоз бичими А-2.
Адади — 1838

Нашр индекси — 100

Ҳафтанинг жума кунлари чиқади.

Босишга топшириш вақти — 20.00
Босишга топширилди —